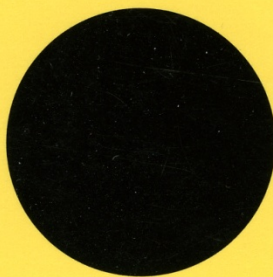

Norsk Arkivforum

21

Norsk Arkivforum 21

Arkivarforeningen, Oslo, 2011

ISBN 978-82-996884-3-7

ISSN 0800-3106 (hft)

Norsk Arkivforum er en skriftserie

Utgitt av Arkivarforeningen

c/o Riksarkivet

www.arkivarforeningen.no

Innholdsfortegnelse

Forord	7
Presentasjon av Arkivarforeningens forskningskartlegging 2010	9
<i>v/ førstearkivar Torkel Thime, styremedlem i Arkivarforeningen</i>	
Forskning og holdninger til forskning – Presentasjon av resultater fra forskningskartleggingen.....	11
<i>v/ førstearkivar Torkel Thime, styremedlem i Arkivarforeningen</i>	
Forskning og holdninger til forskning – Utfordringer sett fra institusjonenes side	23
<i>v/ seniorrådgiver Ellen Røsjø, Oslo byarkiv</i>	
Forsking ved Fylkesarkivet i Sogn og Fjordane	31
<i>v/ fylkesarkivar Karianne Schmidt Vindenes, Fylkesarkivet i Sogn og Fjordane</i>	
Forskning og holdning til forskning – Utfordringer sett fra en arkivars side.....	39
<i>v/ førstearkivar Kåre Olsen, Riksarkivet</i>	
Referat fra paneldebatten: Forskning – plikt eller rett?	49
<i>v/ arkivar Kristin Brattelid og arkivar Ketil Zahl, styremedlemmer i Arkivarforeningen</i>	
Vedlegg 1: Spørreskjema for Arkivarforeningens medlemmer angående forskning og holdninger til forskning.....	51
Vedlegg 2: Tabeller – Resultater fra forskningskartleggingen	55

Forord

Denne utgivelsen av Norsk Arkivforum er en rapport fra Arkivarforeningens høstseminar i 2010, som ble holdt på Riksarkivet den 4. november. Temaet for seminaret var "Forskning og holdninger til forskning". Utgangspunktet for seminaret var Arkivarforeningens kartlegging blant sine medlemmer om forskning innen arkivsektoren.

Rapporten består av manus og presentasjoner fra foredragene som ble holdt på seminaret. I tillegg til presentasjonen av hovedresultater fra kartleggingen og innleggene til foredragsholderne, er det tatt med et kort referat fra paneldebatten som ble holdt på slutten av seminaret, og som vedlegg er lagt ved ytterligere tabeller med resultater fra kartleggingen.

Vi håper denne rapporten vil være av interesse for mange, og at kartleggingen og rapporten kan være med på å belyse forholdene rundt forskningen innen arkivsektoren.

Arendal, februar 2011

Inge Manfred Bjørlin
fung. leder, Arkivarforeningen

Presentasjon av Arkivarforeningens forskningskartlegging 2010

v/ førstearkivar Torkel Thime, styremedlem Arkivarforeningen

Arkivarforeningens høstseminar 2008 var viet forskning innenfor arkivsektoren. Det kom klart til uttrykk at dette temaet burde styret i Arkivarforeningen arbeide videre med og ta opp på et senere seminar. På styremøte den 19. januar 2009 ble det bestemt at Arkivarforeningen skulle foreta en spørreundersøkelse blant sine medlemmer angående forskning og holdninger til forskning. Undersøkelsen skulle munne ut i en rapport som liknet på Museumsforbundets "Tiltaksplan for forskning" eller en forskningsplan for arkiv som skulle distribueres til medlemmene og eventuelt til arbeidsgivere. Hensikten var å skaffe kunnskap om forskning innenfor arkivsektoren og gjennom det bidra til en debatt om temaet, samtidig som slik kunnskap kan danne basis for tiltak som styrker norsk forskning innenfor arkivsektoren.

Spørreundersøkelsen ble gjennomført april 2010 og ble besvart av 96 av Arkivarforeningens 157 medlemmer. Fem av skjemaene var blanke, slik at det reelt ble gitt 91 svar på undersøkelsen, som tilsvarer 58 prosent av medlemmene. Senere viste det seg at spørsmålene om årsaker til at det ikke ble forsket, var uteglemt. Det ble derfor gjennomført en tilleggsundersøkelse i begynnelsen av oktober. Her svarte 70 medlemmer, noe som tilsvarer 45 prosent av medlemmene.

Vitenskapelig tilsatte (arkivarer) i Arkivverket har rett til å forske i 1/7 av sin arbeidstid, forutsatt at de har vært ansatt i 2 år og har gjennomgått et lesepensum. Dette er en rettighet som har eksistert lenge. Mange som har forskningsrett benytter denne likevel ikke, og blant de som bruker retten, dominerer historiefaglige arbeider.

Vi vet lite om årsakene til at forskningsaktivitetene er beskjedne, og vi vet veldig lite om hva slags forskning som skjer utenfor Arkivverket. Arkivmiljøet er etter hvert blitt ganske stort. Det dekker kommunale/fylkeskommunale arkivinstitusjoner, interkommunale arkiv, museer og bibliotek, universitet og høyskoler samt en rekke arkivskapere. Innenfor alle disse virksomhetene har vi tilsatte med vitenskapelig kompetanse.

Arkivfaget har en relativt kort tradisjon som akademisk fag i Norge. De siste årene har vi imidlertid fått flere studietilbud innenfor dette faget, både på Universitetet i Oslo, Høgskolen i Oslo og på Lillehammer. Dessuten har Arkivakademiet i mange år hatt et studietilbud på høyskolenivå innenfor arkiv. Det er likevel mye som tyder på at systematisk forskning innenfor dette faget er svak.

Vi vet med andre ord lite om i hvilken grad det forskes innenfor arkivsektoren og hva det eventuelt forskes på. Og vi vet enda mindre om hvilke holdninger både ansatte og ledelse innenfor arkivsektoren har til forskning blant egne ansatte og hva som skal til for å bedre både omfang og kvalitet på den forskning som måtte pågå.

Foredragsholderne har fått tilgang til materialet og har hatt anledning til å bruke dette som grunnlagsmateriale for sine innlegg på seminaret. Både selve spørreundersøkelsen og innleggene er samlet i dette nummeret av "Norsk arkivforum".

Her skal vi presentere noen hovedresultater fra undersøkelsen.

Forskning og holdninger til forskning

– Presentasjon av resultater fra forskningskartleggingen

v/ førstearkivar Torkel Thime, styremedlem Arkivarforeningen

Forskning og holdninger til forskning

Arkivarforeningens høstseminar 4. november 2010

Presentasjon av spørreundersøkelsen

Torkel Thime, Statsarkivet i Stavanger

Forskning og holdninger til forskning

Oppfølging av høstseminaret 2008

Liten kunnskap om forskning innenfor arkivsektoren:

- hvem som forsker
- hva det forskes på
- holdninger til forskning

Kartlegging blant arkivarforeningens 157 medlemmer:

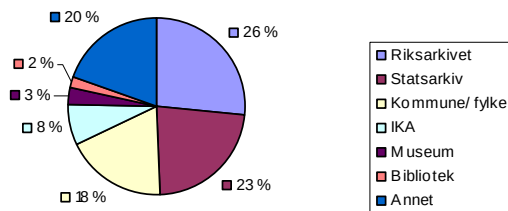
- første spørreundersøkelse 58% svar
- tilleggsundersøkelse 45% svar

Publisering:

- kartleggingen publiseres i Norsk Arkivforum
- sammen med innleggene

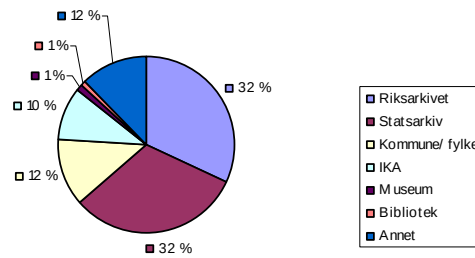
Deltakerne i kartleggingen

Medlemmenes institusjonstilhørighet

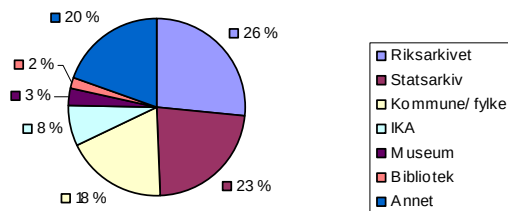
Riksarkivet og statsarkivene er klart overrepresentert i undersøkelsen. Medlemmene fra by-/kommunearkiv og de fra gruppen "Annet" er underrepresentert.

Informantenes institusjonstilhørighet

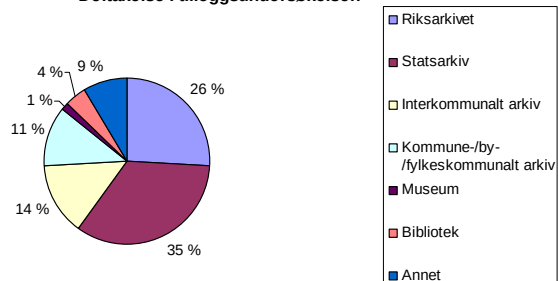
Deltakerne i kartleggingen

Medlemmenes institusjonstilhørighet

Det samme bildet i tilleggsundersøkelsen.

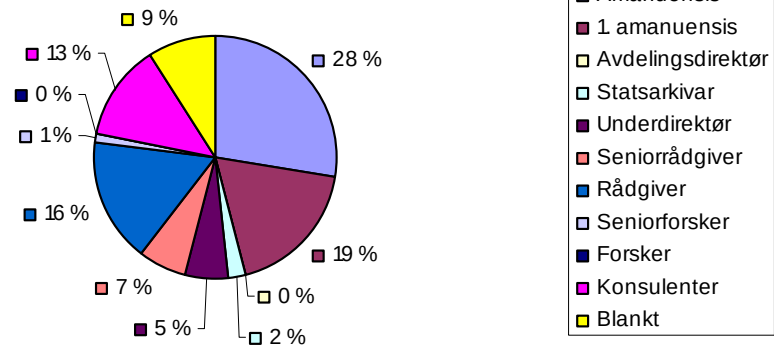
Deltakelse i tilleggsundersøkelsen

Deltakerne i kartleggingen

Nesten halvparten av deltakerne har vitenskapelige stillinger.

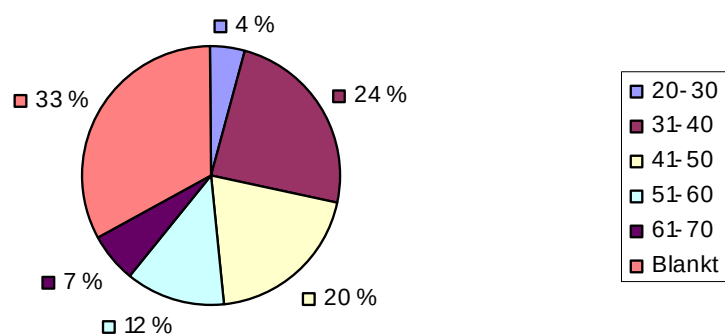
Stillingstyper

Deltakerne i kartleggingen

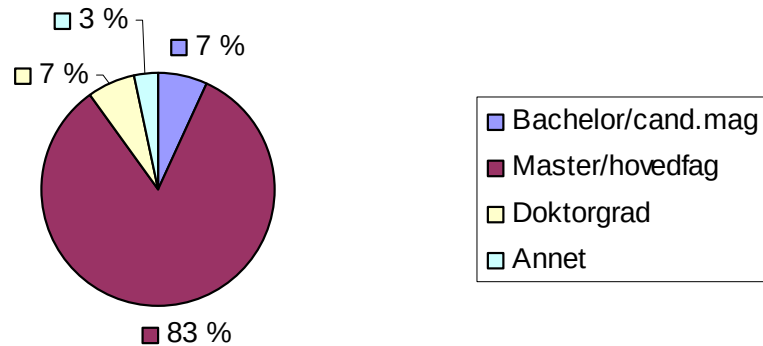
Problematisk å tolke resultatene fordi svært mange felt ikke er utfyllt – som her 33% blankt.

Alder

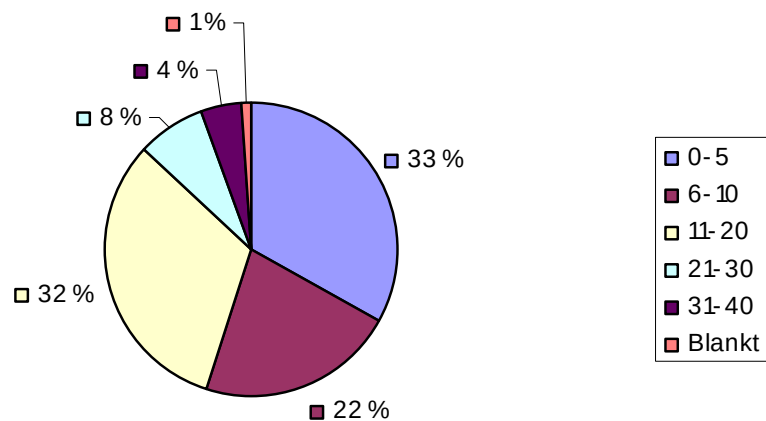
Deltakerne i kartleggingen

Utdanning

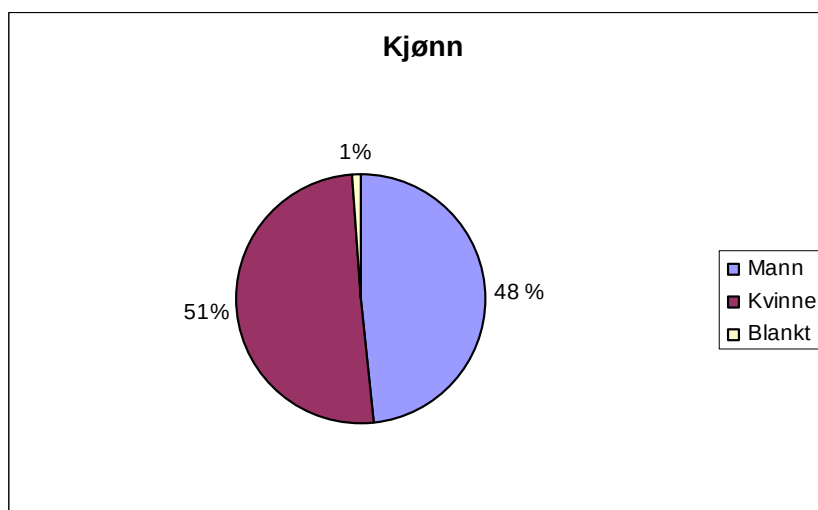

Deltakerne i kartleggingen

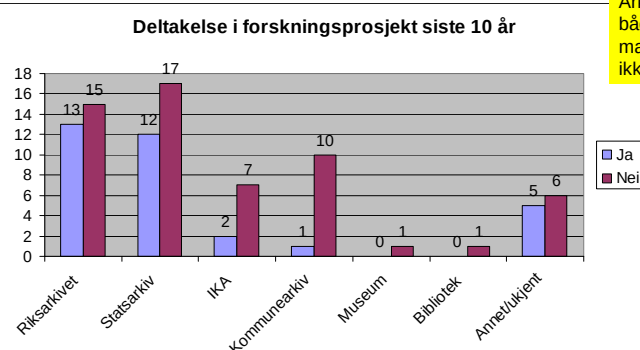
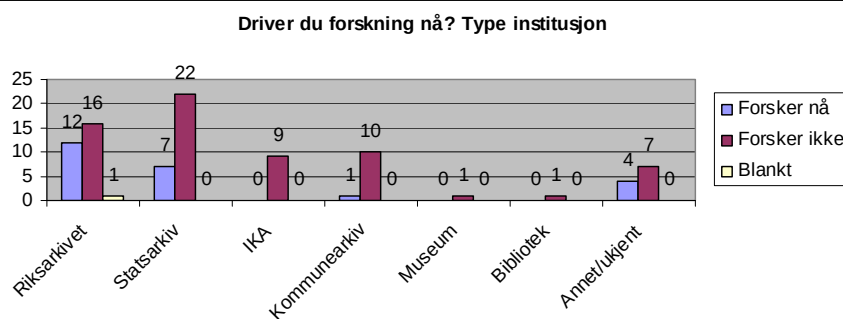
Antall år i institusjonen

Deltakerne i kartleggingen

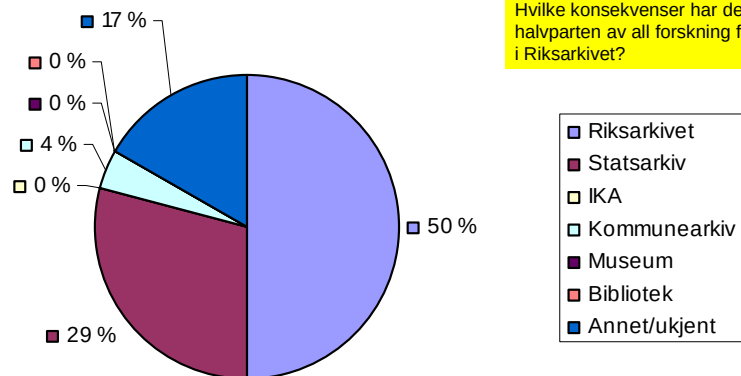

Motsatte verdier i tilleggsundersøkelsen

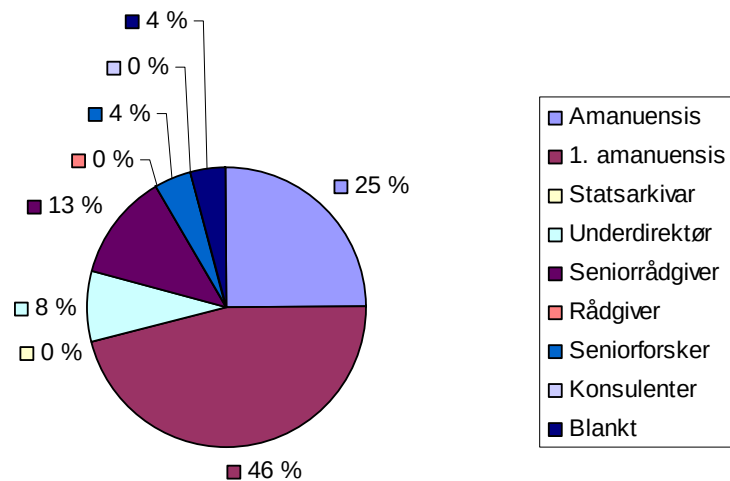

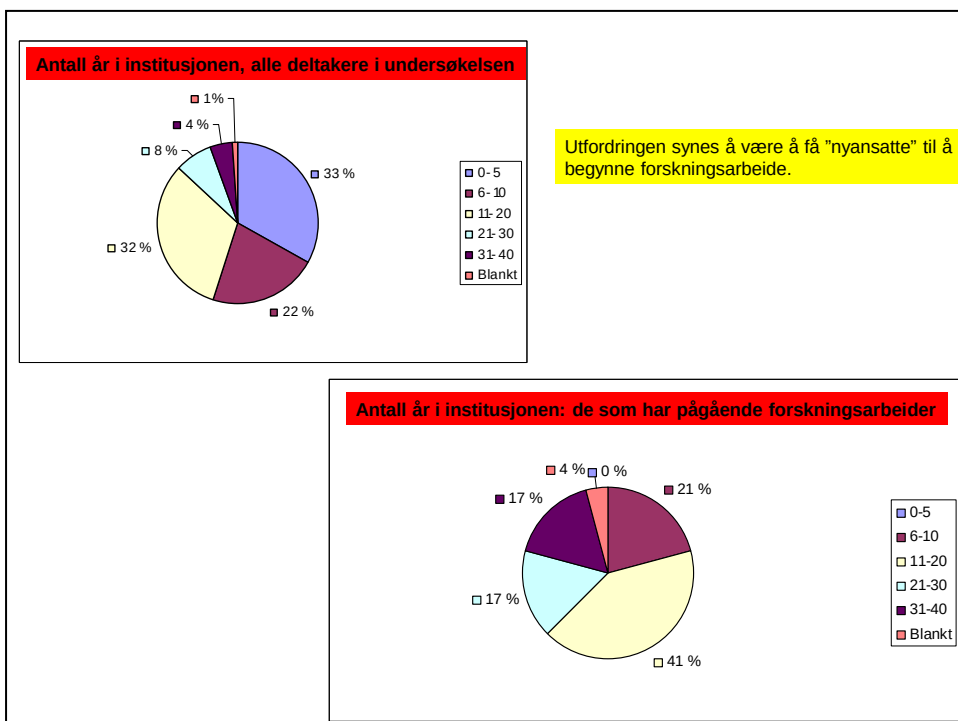
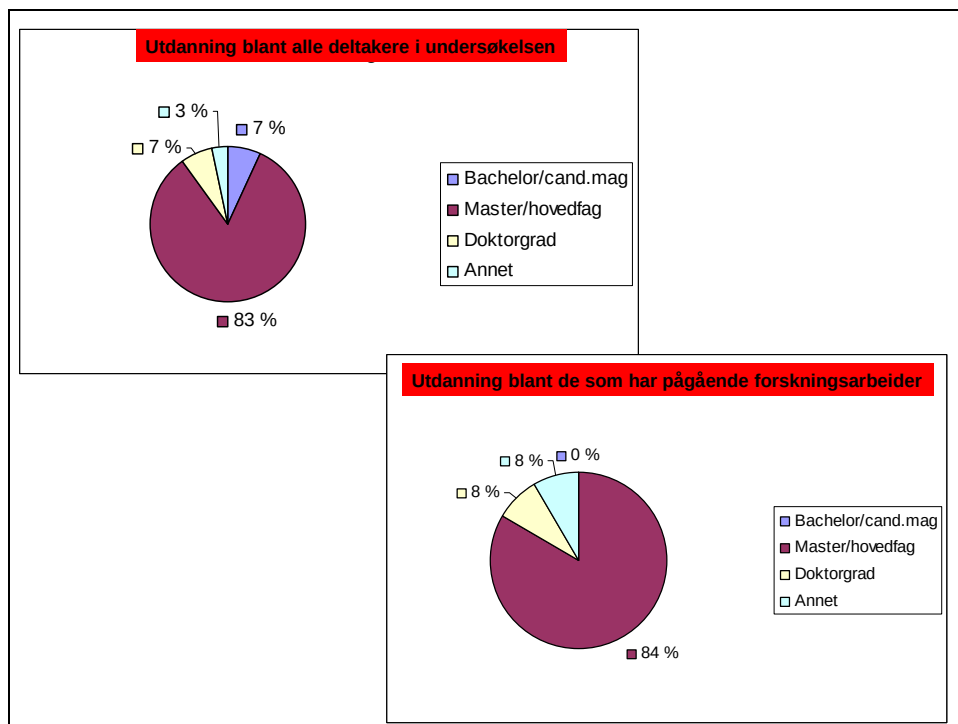
Arkivverket dominerer som ventet – både nå og i et tiårsperspektiv. Men mange også i Arkivverket forsker ikke.

Pågående forskningsarbeide. Type institusjon

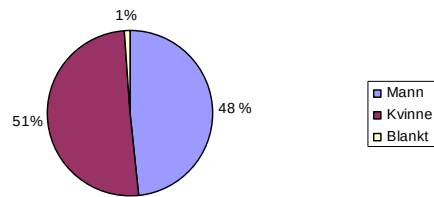

Pågående forskningsarbeide. Stillingsbetegnelse

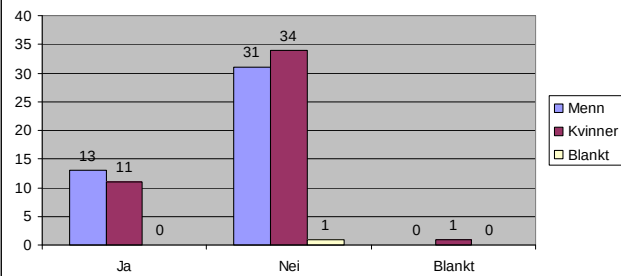

Kjønnsfordeling, alle deltakere i undersøkelsen

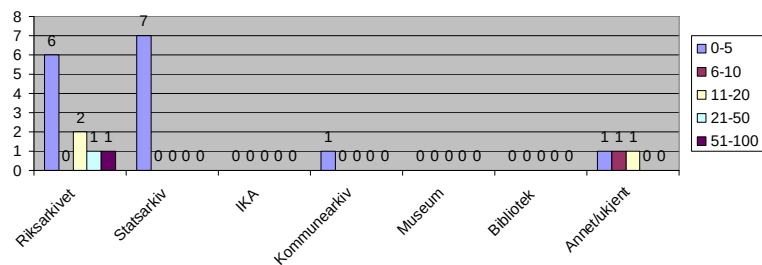

Kjønn har ingen betydning

Kjønnsfordeling: de som har pågående forskningsarbeider

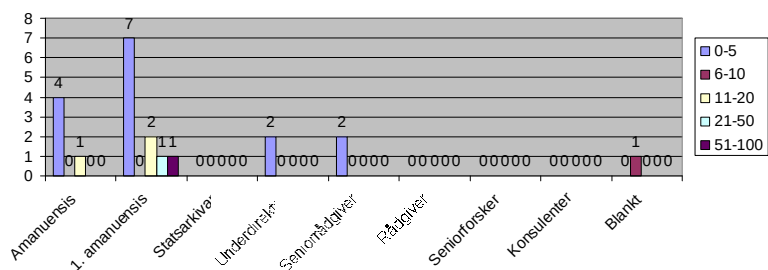

Hvor mye tid (i prosent av full stilling) har du tatt ut til forskning det siste året? Type institusjon

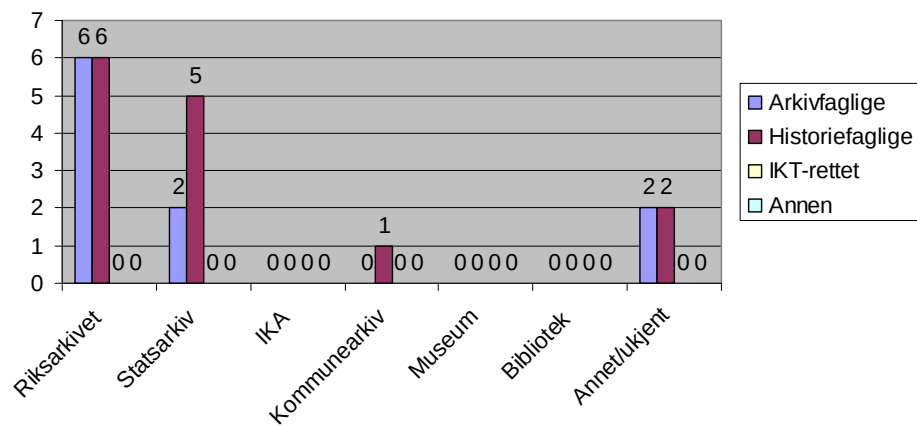

Arkivverkets dominans bekreftes. Medlemmer i Riksarkivet tar ut mest tid.

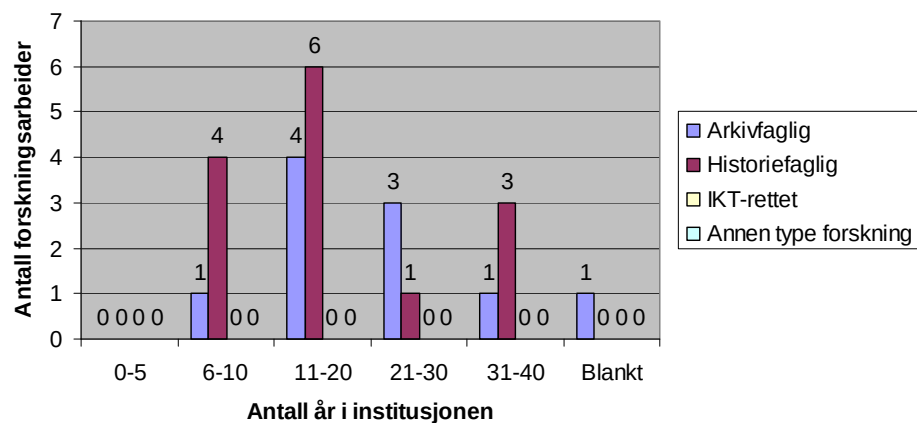
Hvor mye tid (i prosent av full stilling) har du tatt ut til forskning siste år. Stillingsbetegnelse

Antall pågående forskningsprosjekter. Type institusjon.

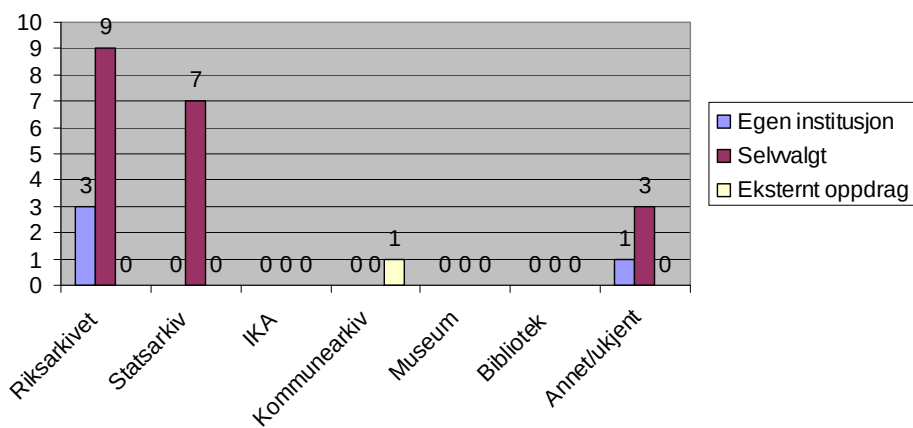

Pågående forskningsarbeider

Økt fartstid synes å gi større interesse for arkivfaglig forskning.

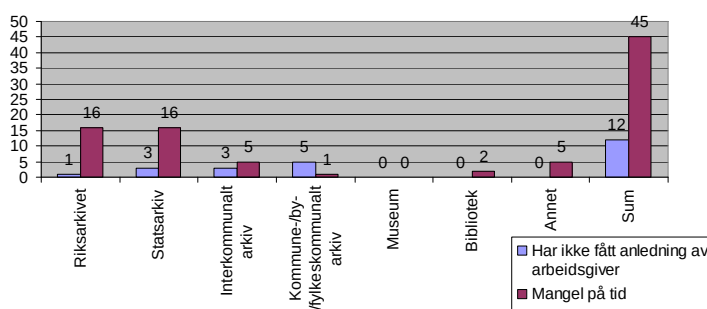
Er arbeidet initiert av

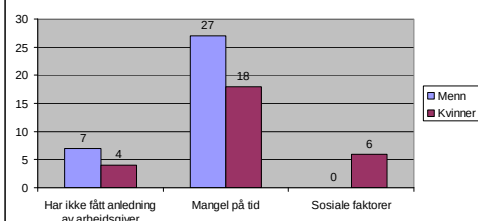
Institusjonsinitiert forskning kun i Riksarkivet?

Hva hindrer deg i å forske?

Viktigste årsak til at man ikke forsker

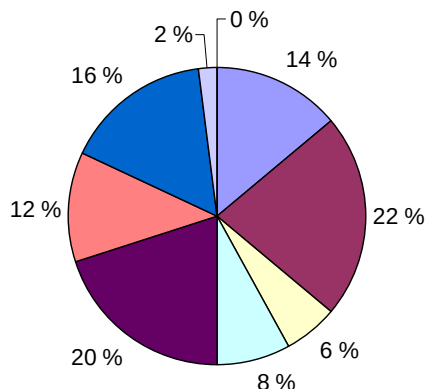
Viktigste årsaker til at man ikke forsker - fordelt på kjønn

Kjønnsdimensjon?

Hva hindrer deg i å forske?

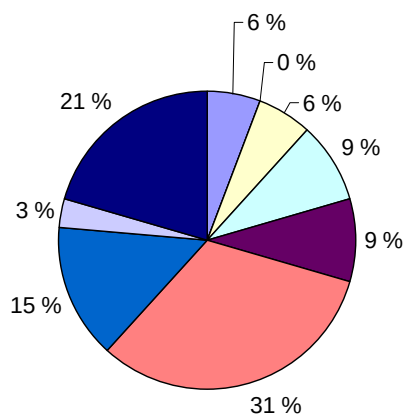
Ganske viktige årsaker til at man ikke forsker

- Har ikke fått anledning av arbeidsgiver
- Mangel på tid
- Mangel på studieressurser
- Mangel på veiledning
- Mangel på interesse fra leder
- Ikke lønnsmeriterende
- Manglende nettverk
- Manglende mulighet for å delta i seminarer o.l.
- Ønsker ikke å forske

Hva hindrer deg i å forske?

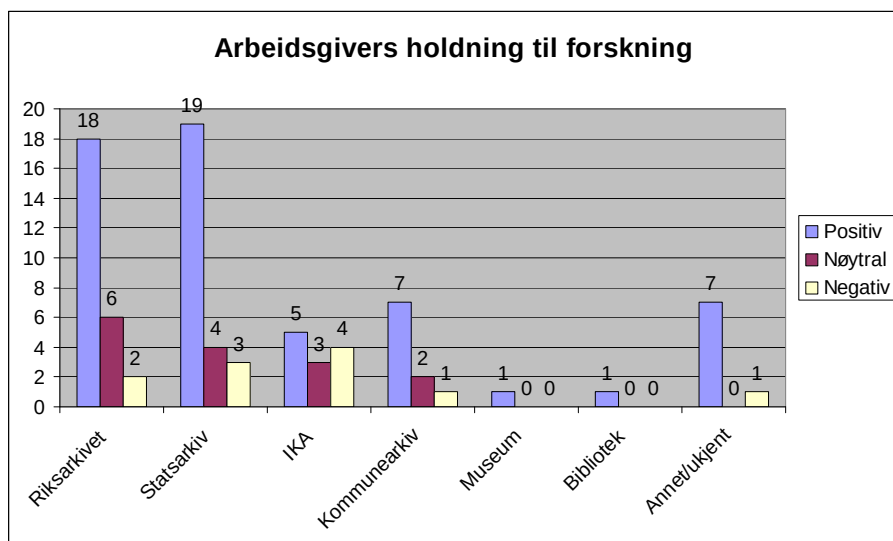
Har ingen betydning for forskningsinnsats

- Har ikke fått anledning av arbeidsgiver
- Mangel på tid
- Mangel på studieressurser
- Mangel på veiledning
- Mangel på interesse fra leder
- Ikke lønnsmeriterende
- Manglende nettverk
- Manglende mulighet for å delta i seminarer o.l.
- Ønsker ikke å forske

Forskning i arkivsektoren – et kall?

Holdninger til forskning

Forskning og holdninger til forskning

– Utfordringer sett fra institusjonenes side

v/ seniorrådgiver Ellen Røsjø, Oslo byarkiv

Jeg vil prøve å se dette fra Landslaget for Lokal- og Privatarkiv (LLP)-miljøet - og ta for meg forsknings- og utviklingsarbeid. LLPs oppgave er å være arkivpolitisk talerør for våre medlemmer og forsøke å bidra til utvikling av det faglige fellesskapet, faglige standarder, arkivfaglig teori og metoder. Vi har et forskningsutvalg, men har ikke gjennomført en tilsvarende undersøkelse som Arkivarforeningen. Arkivsektoren mangler i dag noen som tar det overgripende ansvaret for FOU-arbeidet innen arkivfeltet. Derfor har LLP engasjert seg i den grad vi kan spille en rolle. Forsknings- og utviklingsarbeidet er viktig for vårt fagmiljø. Framveksten av arkivinstitusjoner innen kommunal- og privatarkivsektoren har avdekket at vi mangler teori og metode på flere fagområder. LLP har arbeidet nært sammen med ABM-utvikling; og muligheten for å få økonomisk støtte til prosjekter har endret seg til det bedre etter etableringen av ABM-utvikling (2003). For LLP er også støtten fra Norsk Kulturråd og samarbeidet med Riksarkivaren av stor betydning.

Viktige dimensjoner ved LLPs FOU-arbeid har vært:

- Overgangen fra det analoge til det digitale arkivsamfunnet.
- Større mangfold og krav til arkivinstitusjonene om å være aktive samfunnsaktører.
- Arkiv sett i en sammenheng med rettighetsdokumentasjon og demokrati.

LLP har fra starten i 1986 bidratt til utvikling av det arkivfaglige arbeidet gjennom:

- Arbeid for å gå fra regionale til nasjonale og internasjonale standarder.
- ASTA – utvikling av felles registreringsverktøy fra kravspesifikasjon i 1991 - og samarbeid LLP/Riksarkivaren - til programvaren ble ferdig høsten 1994, og kom i salg fra 1995 (Asta er opprettet av LLP den 18. september 1995, og virksomheten er et samarbeid mellom Riksarkivaren og LLP.)
- Fokus på bevaring av elektroniske arkiver og databaser.
- Studieplan - bidra til å utvikle arkivvitenskap som fag i Norge.
- Utvikling av studier og lærebøker
- El-arkiv. Metodebok
- OpenARMs
- Prosjektet - minoriteter i offentlige arkiver (to kommuner - to typer minoritetspolitikk)
- Fylkeskommunal arkiv- og administrasjonshistorie (forprosjekt)
- ASTA - arkivportalen.no

Jeg skal gå mer i detalj på en del av dette:

- Studieplanen:

Vi startet opp arbeidet med studieplanen i 2000. Bakgrunnen var behovet for en høyere teoretisk utdanning innen arkivfaget. Studieplanen var ferdig i desember 2005 og dekker 15 emner. Vi fikk støtte til utredningsarbeid av ABM-utvikling. Ønsket vårt var at universitet og høyskoler skulle etablere høyere utdanning med masterstudier og mulighet for doktorgrad, og vi tok flere kontakter.

LLP har også utarbeidet lærebøker i grunnutdanning for å styrke det faglige arkivarbeidet:

"Arkivarbeid i museene", "Arkivarbeid i bibliotekene" og "Lokalt arkivarbeid". Kurs i dette er kjørt på nasjonalt eller regionalt nivå (rundt 500 har vært på kurs i vår regi).

- Utdanningstilbud vi har bidratt til på bakgrunn av studieplanen:

- Ved Universitetet i Oslo: Arkiv 1050D – et etterutdanningstilbud i arkivadministrasjon og arkivbeskrivelse, kjørt ett semester i 2007.
- Ved Høgskolen i Lillehammer som har godkjent tre av LLPs emner i forslag til studieplan. Her er etablert utdanning i elektroniske arkiv fra 2007 og foto/film/lydarkiv.
- Arkivformidlingsstudiet ved Høgskolen i Lillehammer ble forsøkt starta høsten 2008 og igjen 2009, men det ble ikke nok studenter - prisen var 30 000 kr, og for våre institusjoner er nok det i drøysteste laget.

Det er nå kontakt med Høgskolen i Oslo om Arkivformidlingsstudiet med mulig start høst 2010. Da er det snakk om et ordinært studium, og ikke med høy avgift som på etter- og videreutdanningstilbud.

Våre erfaringer med studieplanen allment er at arkivfaget mangler egne vitenskapelige stillinger ved universitet og høgskoler, mangler forskning og lærebøker og trenger arkivvitenskapelige publikasjoner.

- eArkivsamarbeidet:

- Prosjektet ble etablert i mai 2004, avsluttet i desember 2006. Samarbeidet fortsatte som uformelt nettverk.
- Prosjektet ble støttet av ABM-utvikling og 21 kommunale arkivinstitusjoner
- Resultatet ble ei metodehåndbok i 2007: Minnehåndtering. Metode for digital langtidslagring i kommunal sektor utgitt som ABM-skrift 43.

- openARMs:

Prosjektet hadde som utgangspunkt å kunne forvalte elektronisk arkivert informasjon, herunder tilgjengeliggjøring, styring og kvalitetssikring av et elektronisk arkiv og ble støtta av ABM-utvikling. OpenARMS i første versjon var begrenset til et «desktop» program. Prosjektet ble forsinka og er ikke ferdigstilt (det hadde mye med at prosjektleder gikk ut i ny jobb). Midlene prøver vi å få overført til videre arbeid med samme felt. Det må likevel sies at dette prosjektet var relativt banebrytende. For det første definerte det sentrale funksjoner som må inngå i en tjeneste på dette området, basert på implementering av OAIS. Prosjektet var først ute med å ta i bruk OAIS som standard i offentlig arkivsammenheng i Norge. Nå er den inne i alle prosjekter. Metoden benyttes i flere kommunale arkiver. Videre pekte prosjektet på en del utfordringer videre. Mye av dette blir nå løst i for eksempel DIAS-prosjektet der RA og det kommunale miljøet samarbeider.

- Fylkeskommunal arkiv- og administrasjonshistorie (ønske om å lage en ny "Mykland/Masdalen")- forprosjektet fikk støtte fra Riksarkivaren og er gjennomført. Vi har ikke greid å skaffe midler til hovedprosjektet. Vi søker videre for å få til det.

-Minoriteter i offentlige arkiver – en undersøkelse av minoritetskulturers plass i offentlige arkiver

- Forskningsprosjektet hadde som målsetting: Å undersøke arkivmateriale knyttet til kvener og samer og deres møter med offentlige institusjoner i to kommuner; Nordreisa i Troms og Porsanger i Finnmark
- Forprosjektet i 2005 – 2006 ble støttet av Norsk Kulturråd. Det 3-årige hovedprosjektet gikk fra 2006 – 2009 og ble finansiert med støtte fra ABM-utvikling Norsk kulturråd, Troms fylkeskommune, Nordreisa kommune, Statsarkivet i Tromsø, IKA Troms, IKA Finnmark og LLP. Jeg kommer tilbake til dette prosjektet.

Alt dette viser vel en positiv holdning i LLP-miljøet til arkivfaglig forskning og utredning. Hva er så utfordringene?

Våre prosjekt er helt avhengig av eksterne midler! ABM-utvikling og til dels Norsk kulturråd har bidratt med forsknings- og utviklingsmidler. Riksarkivaren har bidratt med noen utredningsmidler. LLP og en del arkivinstitusjoner har brukt en viss egeninnsats. LLP ønsker å møte de utfordringer vi står overfor ved å spille på lag med andre sentrale aktører, ved å utfordre politikerne til å utforme en nasjonal arkivpolitikk og sjøl delta i utviklingsarbeidet for å kunne møte morgendagens arkivutfordringer. For første gang i år ble det lyst ut forskningsmidler til forskning om arkiv og museum der to arkivprosjekt nådde opp (mitt i Oslo byarkiv: *Majoritets- og minoritetsperspektiv i arkivbevaring* og Fylkesarkivet i Sogn og fjordane med prosjektet *Medvitne val eller tilfeldige handlingar?*)

Hvordan kan vi få mer slike ressurser? Det er ønskelig at det utvikles egne forskningsprogrammer innen ABM-feltet. Det er nærliggende å forvente at det nye kulturrådet som ABM-utvikling går inn i kan spille en sentral rolle her, og på sikt gjerne Forskningsrådet. Men da må vi også levere, dvs. publisere... Institusjonenes egne meldingsblader har mest historiske artikler, gjerne med basis i arkivmateriale i institusjonen. Det gjelder også gjerne årbøker eller egne utgivelser. Festskriftet til Egil Nysæter i 2009 - var på en måte beviset på at vi kan klare å lage *Tidsskriftet arkiv* - som vi fikk som elektronisk utgivelse i år. Det er en sped start på et faglig tidsskrift som miljøet kan publisere fagfellelevurderte artikler i. Vi må bruke det!

Hvordan skal vi greie å få større velvilje for forskningsprosjekter? Tid? Ressurser? - i egen institusjon i en hektisk hverdag? Hva er hindringene?

Har det med størrelse på institusjonen å gjøre (Arkivverket / KAI-institusjoner)? Virksomhetens mandat (vedtekter, selskapsform) (Arbark / KAI-institusjoner)? Budsjettprioriteringer (Arkivverket, Arbark / KAI-institusjoner)? Personlige preferanser hos daglig leder (IKA Troms / andre KAI-institusjoner)? Interessen til fagmedarbeiderne? Tilgang på eksterne midler?

Jeg kan ikke gi svar, men antar at litt av alt dette spiller inn, med hovedvekt på det siste. Det er produsert mange gode artikler av ansatte ved flere av arkivinstitusjonene. Men det er sjelden det drives så langt at man kan gå slik i dybden at det kan kalles forskning. Mindre artikler for publikum har vært prioritert. IKA Troms er den institusjonen jeg kjenner til som har vært mest positiv til arkivforskning - der har de hatt faste seminar der de har diskutert fagartikler og fagbøker. Harald Lindbach som jobba der, er mer enn alminnelig interessert i arkivteori og tok initiativet til LLPs prosjekt *Minoriteter i offentlige arkiver*. Videre har Fylkesarkivet for Vestfold tidligere fått definert en andel av arbeidstida som forskningstid (som Arkivverket). Det er ikke formelt benyttet, men Marit Slyngstads arbeid med bevaringsplanen for privatarkiv var forskningsrettet. Med deres nye

organisering er de del av en institusjon med museer som har slik forskningstid. Opplandsarkivet har også det. Slik er det vel også med Arbark, som driver historieforskning. Nasjonalmuseet - arkitektur har vært med i et internasjonalt prosjekt om bevaring av elektroniske arkitekturtegninger.

Men bare Aust-Agder kulturhistoriske senter i LLP-miljøet har en egen forskningskoordinator, så vidt jeg kjenner til: Anne Tone Aanby. Der er arkiv og museum del av samme institusjon, og museene har tradisjonelt hatt større legitimitet for å drive forskning.

De kommunale og fylkeskommunale arkivinstitusjonene særlig er yngre institusjoner - de er "unge voksne" i 20-åra mange av dem - og mange enda yngre. Ressursene har vært knappe og etterslepet stort i forhold til bevaring og depot. Dessuten gjør mangelen på kompetanse på arkivdanning ute i administrasjonene, at opplæring har vært prioritert. Da har ikke forskning nådd opp.

Jeg ser ved raskt blikk på Arkivarforeningens undersøkelse at så å si ingen bedriver forskning i IKA/kommunearkivinstitusjonene (1 - på fritida). De fleste IKA/kommunearkivinstitusjonene har ikke utarbeidet noen strategisk plan for forskning i egen institusjon (på tross av en viss positiv innstilling til forskning fra arbeidsgiver). På spørsmål om arbeidsgiver legger inn tid til forskning i virksomhetsplanen, svarer bare to IKAer ja. Men utvalget som er spurt er jo Arkivarforeningens medlemmer, ikke generelt de ansatte. Vi vil sikkert definere forskning ulikt. Jeg vil som sagt gjerne også ta med utviklingsarbeid. Noen av oss har f.eks. drevet samtidssdokumentasjon og utviklingsarbeid innen arkivformidling - da ligger det ofte også et forskningselement inne i formidlingen. Eksempler på det er mitt prosjekt Oslos multikulturelle arkiver og utstillingen "Spor etter oss" og Marit Hosars prosjekt "Nye opplendinger".

Sett fra institusjonenes side er nok utfordringen mest de knappe ressursene og dermed å kunne *legitimere* det å drive forskning. Det blir alltid prioritert etter det man er lovpålagt å gjøre, akkurat som formidling (som også lider under knappe ressurser). Først kommer forespørsler fra part i sak og mottak av offentlige arkiver, veiledning til arkivskapere osv...

Skal vi få produsert mer forskning som er relevant og viktig for vårt lokal- og privatarkivfagmiljø, må vi få offentlige midler til det - som det ble lyst ut i år til forskning om museer og arkiv, akkurat som en pott må gå til utviklingsarbeid på arkivfeltet og en pott til en støtteordning for privatarkiv. Disse feltene får altfor lite ressurser i dag. Jeg tror i alle fall det er illusorisk å tro at kommuner og fylker og samarbeidsorganer på tvers av kommuner - i dagens situasjon med skral kommuneøkonomi (og flere kommuner på Robek-lista - kommuner i økonomisk ubalanse, i praksis konkurs, er 47 stk. pr. 18.10.2010) - skal sette av penger til noe som ikke er lovpålagt.

Jeg synes i tillegg det er svært viktig å videreutvikle et miljø som kan diskutere og foreslå prosjekter slik vi har gjort det i LLP. Så vi utvikler forståelse og kommer fram til idéer miljøet gjerne ønsker å få en satsing på.

Og: Alt henger sammen med alt - som formidling er like nødvendig som bevaring og tilgjengeliggjøring, er forskning også en viktig del av arkivfaget, ikke minst for å utvikle det. Men forskningen må formidles! Nå har vi et tidsskrift til det og for allmennheten har vi mange andre muligheter i blader, på nett, ved arrangementer og lignende.

Jeg vil gjerne eksemplifisere dette med Kaisa Maliniemis forskningsarbeid. Prosjektet «Minoriteter i offentlige arkiver – en undersøkelse av minoritetskulturers plass i offentlige arkiver», har hatt som

mål å undersøke minoritetenes møte med myndighetene i to lokalsamfunn i Nordreisa og Kistrand (Porsanger), og hvordan dette møtet nedfeller seg i skriftlige dokumenter i kommunenes arkiver spesielt.

Det har ikke tidligere vært gjennomført systematiske undersøkelser av nasjonale minoriteter i offentlige arkiver i Norge. Heller ikke internasjonalt er det blitt gjennomført slike arkivfaglige undersøkelser der en teoretisk ramme, spesielt knyttet til minoriteter, er anvendt i prosjektet. Prosjektet har underveis blitt omtalt bl.a. i kvenske og samiske aviser og ved arrangementer og har begynt å vekke interesse. Internasjonalt har det også vakt oppsikt. Det ble presentert på et internasjonalt ICHORA-seminar i Perth i Australia i 2008, og forfatteren fikk publisert en artikkel i *Archival Science* i 2009. - Prosjektet har ført til utvikling av ny kunnskap, arkivteori er anvendt på norske forhold - på en banebrytende måte. Forskningsrapporten kom tidlig i høst ut på ABM-media as og en kortversjon som ABM-skrift 65 på norsk, oversettelser til kvensk og samisk kommer seinere i vinter.

Dokumentene fra de to undersøkte kommunene viser at strengheten i fornorskinga, og hvordan den rammet forskjellige folkegrupper, har variert fra kommune til kommune. I Nordreisa ble det drevet streng språkpolitikk der det ikke ble gjort noen forskjell mellom samer og kvener. I Kistrand (Porsanger), derimot, var det flere smutthull i den nasjonale språkpolitikken og i hvordan den ble iverksatt i kommunen. Kistrand kommunes arkiv viste seg å inneholde en stor mengde samisk- og kvenskspråklige dokumenter. Totalt fant Maliniemi i Kistrand kommunes arkiv cirka 240 kvenskspråklige og 120 samiskspråklige dokumenter i perioden 1867-1910 - i formannskapet, fattigstyret, skolestyret og forlikskommisjonens arkiver, de fleste i fattigstyrets arkiv. Det er et paradoks at det finnes minoritetsspråklig materiale nettopp fra denne tida, fordi fornorskinga og språkpolitikken var meget hard. Det var videre totalt uventet, da Kaisa Maliniemi ikke er den første som går gjennom dette arkivet. Arkivet var allerede et ordnet og katalogisert arkiv, men i katalogene ble det ikke nevnt at arkivet inneholder minoritetsspråklige dokumenter. En del historikere har også gått gjennom materialet, og i Kistrand/Porsanger bygdebøker er heller ikke denne kulturskatten nevnt. Kanskje har forskerne ikke forstått verken samisk eller kvensk og har dermed ikke ansett dokumentene som relevante eller viktige. På denne måten har arkivansatte og forskere deltatt ubevisst i det som kan kalles "institusjonalisert forglemmelse".

Arkivfunnene på samisk er ikke oppsiktsvekkende i seg sjøl, fordi man har visst at det i noen grad finnes dokumenter på samisk i eldre arkiver. Det som er oppsiktsvekkende ved funnene er den store mengden. Man har nemlig antatt både i forsknings- og arkivmiljøer at det finnes lite materiale på samisk til og med i de samiske kommunene som Karasjok og Kautokeino. Vil denne antagelsen være korrekt, spør forfatteren? Er det bare holdninger mot det samiske språket, som er blitt oppfattet som mindre viktig og relevant i offentlige sammenhenger? Hun mener det er på tide å gå gjennom arkiver i samiskspråklige kommuner og finne ut hva de egentlig inneholder.

Arkivfunnene på kvensk er mer sensasjonelle, fordi ingen visste at det finnes dokumenter på kvensk i det hele tatt! Noen språkforskere har hatt en viss idé om at det kan finnes kvenske dokumenter, men forskerne har generelt antatt at det ikke finnes noe i arkivene. For det kvenske språket er funnene gull verdt. Etter at kvensk ble erklært som eget språk i 2005, har man begynt et revitaliseringsprosjekt for å skape et standardisert kvensk språk. Forskere og språkaktivister har hovedsakelig brukt en kvenskspråklig roman av Alf Nilsen Børskog fra 2004, som er den første

romanen på kvensk, som grunnlag for skrevet kvensk språk sammen med lydbånd fra 1960 til 1980-tallet. Når det gjelder samisk har språket vært standardisert allerede i flere hundre år, selv om det ikke finnes så mange tekster på samisk fra 1800-tallet. Arkivfunnene på kvensk viser at kvenene kunne skrive på sitt eget språk allerede for 150 år siden, selv om språket deres ikke var standardisert. Dokumentene vil bli en viktig kilde for språkforskere i framtida i deres arbeid med det kvenske språket.

Arkivfunnene har også en annen dimensjon enn bare språkpolitisk. De viser språklige forhold i et lokalsamfunn som ikke er blitt beskrevet av historikerne før. Arkivdokumentene på samisk er hovedsakelig brev fra privatpersoner til myndighetene, men det finnes også dokumenter som viser at i noen tilfeller kunne man få svar på samisk fra myndighetene. På kvensk ble det derimot skrevet alle slags dokumenter, som korrespondanse mellom styremedlemmer, oppsigelser, regnskap, bilag, brev fra privatpersoner osv. I noen tilfeller fikk personer svar på sine henvendelser på samisk eller kvensk. Dette viser at Porsanger var trespråklig allerede for over hundre år siden, og at også embetsmenn i kommuneadministrasjonen kunne tre språk. Dokumentene forteller likevel noe mer sensasjonelt: Kvensk var brukt som administrasjonsspråk i Kistrand på slutten av 1800-tallet sammen med norsk. Denne retten ble fjernet fra befolkningen noen tiår seinere. Forfatteren bemerker at det ser ut til at selv om kvenene og samene har spesielle rettigheter i dagens samfunn, er de likevel i dag som språkbrukere mer diskriminert enn de var for over hundre år siden i Kistrand kommune.

Minoritetsspråklige dokumenter er altså blitt marginalisert innenfor arkivet. Arkivbeskrivelser og tilgjengeliggjøring underkommuniserer det språklige og etniske mangfoldet i samfunnet som arkivene skal gjenspeile. Nyere arkivteori har også problematisert arkivenes objektivitet og maktforhold, samtidig som den vil knytte arkivet nærmere samfunnets øvrige strukturer.

Prosjektet gir oss tanker om hvordan vi registrerer arkiver.

- Hvorfor er ikke arkivkatalogene registrert med opplysninger om minoritet, språk osv.?
- Hvordan vil dette innvirke på våre faglige standarder i tida som kommer?

Undersøkelsen viser at samene og kvenene ikke var så tause og usynlige som man forventet. De har vært aktivt med lokalt på fellesskapets forskjellige områder. Maliniemi sier: *Det er behov for å øke tilgang, bruk, synliggjøring og kontekstualisering av arkivdokumenter i arkivinstitusjoner.* Man bør da være bevisst på minoritetenes deltakelse i disse funksjonene, påpeker forfatteren. Dette kan hjelpe arkiver til å bryte tausheten knyttet til minoriteter og marginale grupper. Med spesielle kunnskaper om minoriteter i arkiver, kan vi *gjenopprette* stemmer for folkegrupper som er blitt gjort stemmeløse. *Undersøkelsen viser også at vi trenger flere arkivundersøkelser i kommunale arkiver.* Da vil vi få svar på om dokumentene fra Kistrand er enestående. Videre vil språkforskere nå kunne studere et rikt og hittil ukjent materiale på kvensk.

Uten at vi visste det på forhånd, ble denne undersøkelsen også en studie i hvordan forskerinnsyn i kommunale arkiver behandles i departementene, og i hvordan spørsmål angående minoriteter kan bli utsatt for særbehandling. Forfatteren har støtt på store og ubegrunnede hindringer i arbeidet med å identifisere og utnytte kildemateriale med stor relevans for undersøkelsene. Et viktig resultat

av prosjektet er derfor at det har synliggjort behovet for endring av regelverk og rutiner for innsyn i kommunale arkiver.

Som en oppfølging av dette siste. Forskning i kommunalt/fylkeskommunalt materiale hindres av de utdaterte reglene for forskerinnsyn i dette materialet! Dette eksemplet er grelt! De fleste eksterne forskere blir skremt av innsynsregimet også, og velger nok helst statlig materiale å forske på fordi behandlingen er ubyråkratisk hos Riksarkivaren. Det kan gå vinter og vår i departementene, søknader kan sendes i skytteltrafikk mellom dem og avgjørelsene kan bli svært lemfeldige. Det er ikke enkelt å ta fatt på for en bachelor- eller masterstudent som ikke har all verdens tid. Dette er selvsagt også et hinder for institusjonenes eventuelle egen forskning. LLP jobber for å endre dette.

Dette ene prosjektet har pekt på mange utfordringer og bør være nyttig for arkivinstitusjonenes videre arbeid: registrering av språk, medvirkning fra minoriteter, undersøkelser av andre arkiv som kan inneholde hittil ukjent materiale på språk som samisk og kvensk, å vise fram nye funn i vår formidling osv. Denne undersøkelsen gir videre mulighet for sammenligning med dagens arkiver. Hva finnes av arkivmateriale om innvandrergupper, hvilke språk finnes dokumentene på, og hvilke typer arkiver dreier det seg om? Mitt lille prosjekt vil gå litt inn på dette og vil sammenlikne hva de offentlige arkivene inneholder sammenliknet med de private.

Så utfordringene står i kø. Vi har behov for en egen uavhengig norsk arkivutdanning som går helt til doktorgradsnivå, og dermed for forskningsbasert kunnskap relevant for norske forhold. Vi har behov for en faglig diskurs som må tas i det nye arkivtidsskriftet. Det arkivfaglige miljøet ønsker og trenger forskningsbasert kunnskap i jobben sin.

Vi må jobbe for at den kommende stortingsmeldinga om arkiv tar opp også forskningsaspektet. Men tida arbeider for at behovet for et forskningsprogram (i alle fall som del av et eller flere program) og mer forskning trenger seg fram. Det gjør også behovet for et kritisk blikk på den jobben vi gjør i institusjonene.

Forsking ved Fylkesarkivet i Sogn og Fjordane

v/ fylkesarkivar Karianne Schmidt Vindenes, Fylkesarkivet i Sogn og Fjordane

Tusen takk for invitasjonen til å delta som innleiar ved Arkivarforeningen sin haustkonferanse. Det er veldig positivt Arkivarforeningen er med på å sette fokus på forskning i arkivinstitusjonar.

Undersøkinga som er gjennomført er interessant og eg trur resultatet gir viktig kunnskap som vi alle bør ta med oss.

Eg har hovudsakleg sett på korleis dei tilsette i kommunearkivinstitusjonar har svart på undersøkinga. Det er diverre lav deltaking i undersøkinga frå denne sektoren, og tala er usikre. Samstundes skjer utviklinga ganske raskt, og ved Fylkesarkivet i Sogn og Fjordane er vi i dag i ein annan situasjon enn då vi svarte på undersøkinga i vår.

Eg har difor valt å ta utgangspunkt i korleis vi har arbeidd med spørsmålet om forskning i det siste.

Fylkesarkivet i Sogn og Fjordane er ein fylkeskommunal arkivinstitusjon. Vi har eit breitt fagfelt som omfattar stadnamn, tradisjonsmusikk, foto, privatarkiv, kommunale og fylkeskommunale arkiv. Vi arbeider aktivt med å sikre tilgjenge til arkivmateriale gjennom publisering og tilgjenge på Internett og er no med i eit EU-prosjekt, EuropeanaLocal som gjer at digitalt materiale frå arkiv-, bibliotek- og museumsinstitusjonar i Sogn og Fjordane er tilgjengeleg i Europeana.

I dag er vi 11 tilsette på Fylkesarkivet. Av dei har 9 utdanning på mastergrad/hovudfagsnivå. Fagområda er historie, arkeologi, nordisk, sosialantropologi og kulturstudier.

Forsking i Fylkesarkivet

Fylkesarkivet har vedteke at forskning og utviklingsarbeid skal vere ei sentral og prioritert arbeidsoppgåve og at det er eit langsiktig og viktig arbeid. Forsking har vore eit diskusjonstema eit års tid. Når det gjeld haldningar til forskning i undersøkinga vil eg trur at dei tilsette hjå oss svarte at leiinga var positiv til forskning sjølv om dei ikkje kunne svare positivt på at dei sjølve dreiv med forskning.

Sjølv om leiinga ved Fylkesarkivet har vore positiv til forskning var det ei gruppe frå personalet som kom med framlegg om at Fylkesarkivet burde drive med forskning. Argumentasjonen var at dei tilsette har kompetanse til å drive forskning og ønskte nye utviklingsoppgåver. Personalet såg også at det er eit stort potensiale for å forske på vårt arbeidsfelt. Vi i arkivsektoren kan gjennomføre forskingsprosjekt på andre område enn forskingsinstitusjonane. Vi må nytte vår unike kunnskap og våre behov for ny kunnskap til å sette dagsorden.

Spørsmålet om forskning i Fylkesarkivet har blitt drøfta i samband med strategiplan og i fleire personalmøte. Ideen hadde støtte både hjå personalet og leiinga, men vi har hatt mange gode diskusjonar undervegs. Sentrale problemstillingar som har blitt drøfta er:

- Om forskning skal vere ei plikt eller eit tilbod
- Kva vi skal forske på
- Korleis vi skal organisere arbeidet frå ide, til finansiering og praktisk arbeid.

Vår løysing vart å lage eit forskingsreglement.

Status i dag er at forskingsreglementet er vedteke, vi har etablert ein forskingskomité og vi har fått midlar til å gjennomføre eit forskingsprosjekt. Alt dette vil eg no gå grundigare inn på.

Forskingsreglementet

Forskingsreglementet greier ut om organiseringa av forskingsarbeidet ved Fylkesarkivet. I forarbeidet har vi rådført oss med andre arkivinstitusjonar som har ordningar for forskning. Vi har diskutert reglementet grundig på personalmøte slik at alle tilsette har hatt høve til å påverke innhaldet. Forskingsreglementet er så vedteke på personalmøte og eventuelle endingar må diskuterast og vedtakast på nye personalmøte.

Forskingsreglementet seier at forskinga skal utførast av vitenskapleg personale ved Fylkesarkivet. For å reknast til det vitenskaplege personalet må den tilsette ha forskingskompetanse i form av fullført doktorgrad, hovudfag, mastergrad eller magistergrad. Vi har lagt oss på ein vid definisjon av kva som er vitenskapleg personale og har ingen førehandsgodkjenning av den einskilde tilsett. I vår institusjon har vi ingen med doktorgrad. Arkivarforeningen si undersøking om forskning kan tyde på at det er få med doktorgrad som er tilsatt i arkivinstitusjonar. Ønsker vi å drive med forskning må vi difor ikkje legge krava til utdanningsnivå for høgt.

Arkivarforeningen si undersøking viser at det i praksis ikkje vert gjennomført forskning hjå dei tilsette ved KAI-institusjonar. Dei seier vidare at den viktigaste grunnen til at dei ikkje driv med forskning er at dei ikkje har fått høve til det. Heldigvis viser undersøkinga også at dei tilsette oppfattar at arbeidsgjevar i hovudsak er positiv til arkivfagleg forskning og forskning generelt. Eg håpar difor at vi vil sjå ei utvikling når det gjeld forskning gjennomført av tilsette i KAI-institusjonane.

Fylkesarkivet ser på forskning som kompetansehevande både for institusjonen og den tilsette som er med i eit forskingsprosjekt. Vi meiner difor det er viktig at krava til kompetanse ikkje er for høge i starten.

Før eit forskingsarbeid kan starte opp, skal det ha godkjenning frå forskingskomiteen. Ein tilsett som er medlem av det vitenskaplege personalet kan ta initiativ til forskingsprosjekt og søke om å få dette godkjent av forskingskomiteen. Dei skal levere ei prosjektskildring som inkluderer:

- Tema/problemstilling
- Val av teori og metode
- Forskingsetiske vurderingar
- Publisering/formidling
- Framdriftsplan
- Kjelder og litteratur
- Eventuelle samarbeidspartnarar
- Eventuell finansieringsplan

Krava til prosjektskildringa er høge og det vil krevje ressursar å utarbeide ei slik prosjektskildring. Vi ser også på dette arbeidet som kompetansehevande og håper at fleire tilsette etter kvart vil levere inn prosjektskildringar. Det er ikkje noko automatikk i at ei prosjektskildring vil bli godkjent for vidare arbeid. Vi har etablert ei ordning med to interne søknadsrundar kvart år. Den første var i juni i år. Ved kvar søknadsrunde vil prosjektskildringane bli vurdert og forskingskomiteen avgjer kva prosjekt vi vil kunne arbeide vidare med.

Forseringskomiteen

For å sikre oppfølging og kvalitet på forskingsarbeidet har Fylkesarkivet etablert ein forskingskomité. Komiteen er leia av fylkesarkivaren og har to representantar frå det vitskaplege personalet ved Fylkesarkivet og to eksterne representantar. Dei to representerer Vestlandsforskning og Høgskulen i Sogn og Fjordane. Dei to interne medlemene er vald av dei tilsette ved Fylkesarkivet for ein periode på to år. Høgskulen i Sogn og Fjordane og Vestlandsforskning utnemner kvar sin representant. Vi har eit mål om ha variasjon i fagområde og utdanningsbakgrunn til medlemene i komiteen.

I dag har vi følgjande komité:

Karianne Schmidt Vindenes	Fylkesarkivet	fylkesarkivar	Historikar
Ole Stian Hovland	Fylkesarkivet	Kommunearkivordninga	Hovudfag i nordisk
Elin Østevik	Fylkesarkivet	EuropeanaLocal, foto	Sosialantropolog
Oddmund Løkensgard Hoel	Høgskulen i Sogn og Fjordane	Avdeling for samfunnsfag	Doktorgrad i historie
Svein Ølnes	Vestlandsforskning	Forskar IKT	Cand. Agric (tilsvarande master i landbruksfag)

Vi meiner at det er viktig med ekstern representasjon i forskingskomiteen og er glade for at både Høgskulen i Sogn og Fjordane og Vestlandsforskning ønskjer å bidra til å stimulere til at det vert gjennomført forskingsarbeid også ved Fylkesarkivet. Dei to eksterne medlemene bidreg med stor erfaring i å lage prosjektskisser og søknader om prosjekt, gjennomføring av prosjekt og samarbeid med ulike organisasjonar. Vi treng den kompetansen Oddmund Løkensgard Hoel og Svein Ølnes tek med seg inn i komiteen.

Vi håpar at den eksterne representasjonen også vil stimulere til auka samarbeid mellom oss, andre ABM-institusjonar og forskingsinstitusjonane i Sogn og Fjordane. Kanskje vi etter kvart kan etablere eit forskingsnettverk i Sogn og Fjordane?

Det er forskingsreglementet som skisserer kva oppgåver forskingskomiteen skal ha. Oppgåvene er å:

- Representere Fylkesarkivet i forskingsnettverk regionalt og nasjonalt, eller utpeike medlem til desse blant det vitskaplege personalet.
- Godkjenne og initiere forskingsprosjekt og forskningssamarbeid
- Søke og/eller hjelpe til med å søke ekstern finansiering av forskingsprosjekt
- Følgje opp forskingsarbeidet som dei tilsette utfører med tanke på tidsfristar, progresjon, oppnemning av referansegrupper, m.m.
- Stimulere til heving av forskingskompetansen på Fylkesarkivet

På noverande tidspunkt har ikkje arbeidet i forskingskomiteen komme i gang, men Fylkesarkivet sine representantar har arbeidd aktivt for å skape diskusjon om potensielle forskingsprosjekt mellom dei tilsette og med å delta i prosessen om å lage prosjektskisse og søknad om ekstern finansiering av eit forskingsprosjekt.

Forskningsfelt

Hovudregelen er at forskinga utført ved Fylkesarkivet skal rette seg mot dei kunnskapsområda som er sentrale for vår verksemd. Vi har definert dei primære forskingsområda til å vere:

- Kulturhistoriske tema med tilknytning til Sogn og Fjordane
- Arkivfaglege problemstillingar
- Nettbaserte publikumstenester

Vi ønskjer også at forskinga i størst mogleg grad skal ha eit tverrfagleg perspektiv og ha relevans for aktuelle problemstillingar og tema i samtida. Vi vil også arbeide for å etablere forskingssamarbeid med aktuelle forskingsmiljø.

Fylkesarkivet skal drive med forskning fordi vi har kunnskap om eit fagfelt som det i dag ikkje vert forska mykje på. Det er mange som forskar på historie, men få som forskar på arkiv, også mellom tilsette i arkivinstitusjonar. Undersøkinga til Arkivarforeningen viser at eit fleirtal av dei som forskar, vel emne som vert karakterisert som historiefaglege.

Diskusjonane vi på Fylkesarkivet har hatt i samband med utarbeidinga av forskingsreglementet, viser at det er fleire hjå oss som også kunne tenkje seg å forske på historiefaglege emne. Heldigvis var det også idear om arkivfagleg forskning, men inntrykket mitt er at vi har eit større arbeid for å stimulere til den type forskning. Når vi samstundes ser at dei fleste initiativa til forskning i liten grad kjem frå institusjonane, trur eg at vi har eit stort arbeid framfor oss viss målet er auka arkivfagleg forskning.

Organisering av eit forskingsprosjekt

Vi har vedteke at forskinga ved Fylkesarkivet skal vere prosjektbasert. Dei tilsette har ikkje automatisk rett til å forske. Dette er ei anna organisering enn den Arkivverket har i dag, med forskingsrett som ein del av arkivarstillinga. Fylkesarkivet har god erfaring med prosjektarbeid, og ønskjer også å nytte denne arbeidsmetoden for å organisere forskingsprosjekt. Eit mål med prosjektorganiseringa er også at den tilsette skal delta i eit forpliktande fagmiljø i prosjektperioden. Vi ser for oss at det vert oppretta ei referansegruppe for kvart prosjekt. Denne gruppa kan ha både interne og eksterne deltakar og skal vere ein arena for fagleg diskusjon og oppfølging.

For at forskingsprosjekt som vert satt i gang også skal føre til eit resultat trur vi det er viktig at den tilsette får tid og rom til å forske og støtte både frå leiing og kollegaar i at forskning er eit viktig og verdifullt arbeid. Forskningsreglementet seier difor at forskningstida skal organiserast slik at den tilsette så langt det let seg gjere får fritak frå alle andre arbeidsoppgåver i forskingsperioden. Dette kan bli ei stor utfordring. Evaluering frå tidlegare prosjekt ved Fylkesarkivet viser at nettopp organiseringa av arbeidet har vore ein frustrasjon. Vi som institusjon må gje medarbeidarane rom til å forske.

Publisering

Forskinga utført ved Fylkesarkivet skal formidlast til ålmenta og aktuelle forskingsmiljø. Det kan vere formidling i tidsskrift, forskingsrapportar eller utstilling (nettbasert eller fysisk). Vi har også mål om å publisere forskingsrapportar i ein eigen skriftserie.

Vi ser på tidsskriftet Arkiv som ein nyttig arena for publisering og diskusjon om forskingsarbeid. Vi håper at arkivarar både i Arkivverket og KAI-institusjonar vil bidra til å utvikle denne felles arena for publisering og diskusjon om forskingsarbeid.

Finansiering

Forskinga utført ved Fylkesarkivet i Sogn og Fjordane skal finansierast delvis over det ordinære lønsbudsjettet, men hovudsakleg gjennom eksterne prosjektmidlar. Det vil difor vere naudsynt å gjere seg kjent med ulike moglegheiter for å kunne søke eksterne prosjektmidlar.

Forskningsprosjektet "Medvitne val eller tilfeldige handlingar?"

Fylkesarkivet i Sogn og Fjordane har i samarbeid med De Heibergske samlingar – Sogn Folkemuseum og Høgskulen i Sogn og Fjordane søkt ABM-utvikling og Kulturrådet om midlar til forskningsprosjektet "Medvitne val eller tilfeldige handlingar?" Vi er veldig glade for at søknaden vart funnen interessant og at vi fekk tildelt forskingsmidlar.

Talet søknader frå arkiv og museum viser at det er mange som ønskjer å delta i forskingsarbeid og eg håper at initiativet frå ABM-utvikling og Kulturrådet vert følgt opp. Førebels trur eg vi treng eigne ordningar for støtte til forskning.

Ideen til prosjektet kom frå ein av arkivarane ved Fylkesarkivet og vi tok initiativ til eit møte med museet for å diskutere moglegheita for eit samarbeid. Etter kvart kom også Høgskulen i Sogn og Fjordane med i samarbeidet. Arbeidet med å skrive prosjektskissa og søknaden har vore lærerikt og vi har etablert eit godt grunnlag for vidare samarbeid med dei to institusjonane. Då er det sjølvsagt gledeleg at vi no kan gå vidare for å planlegge forskningsprosjektet vårt.

Utgangspunktet for forskningsprosjektet er at museum og arkiv er ikkje objektive og verdinøytrale institusjonar. Både innsamling, forvalting og formidling er basert på eit sett verdier, premisser og føresetnader som kan vera eksplisitte eller implisitte, medvitne eller umedvitne. Eit overordna mål ved dette prosjektet vil vera å studera og analysa verksemda til De Heibergske Samlingar – Sogn Folkemuseum og Fylkesarkivet i Sogn og Fjordane, spesielt arbeidet med innsamling og formidling. På bakgrunn av dette vil vi klarleggja kva bilete museet og arkivet sitt innsamla materiale og formidling har gitt og gir av samfunnet som desse institusjonane skal spegla av. Eller sagt med andre ord: "Kva handlar historia om" - sett gjennom museet og arkivet sine auge? (Jfr. Arne Bugge Amundsen: "Museet som fortelling. Sted, rom og fortellingsunivers" i Bugge Amundsen, Rogan og Stang (red): *Museer i fortid og nåtid*. Oslo 2003.)

Arkivvitskapen har også vore oppteken av desse spørsmåla etter kvart som det postmodernistiske perspektivet har vorte meir rotfest. Ei slik tilnærming legg til grunn at det ikkje er éi sanning eller historie i eit arkiv eller ei dokumentsamling, men fleire forteljingar som kan knytast til ulike føremål. Arkivaren er såleis ein av dei som vel ut kva forteljing eller historie som skal formidlast. ("the archivist as much as the creator or researcher is one of the narrators," jfr. Terry Cook: *Archival science and Postmodernism: new formulations for old concepts*. *Archival Science* 1, 2001)

Vi vil studera likskap og skilnader mellom museet og arkivet, og om og eventuelt korleis innsamling og formidling på dei to institusjonane har endra seg over tid. På bakgrunn av denne analysen vil vi forsøka å gi svar på nokre sentrale spørsmål:

- Kva har styrt og styrer innsamlings- og formidlingsverksemda? Er det ein bevisst ideologi? Eller er det kanskje like mykje ein ubevisst ideologi? Er det haldningar og interesser til einskildpersonar som har styrt dette arbeidet, eller er det krav frå løyvende styresmakter eller andre ytre krefter?

- Er det skilnader mellom museet og arkivet sine offisielle målsettingar, slik dei kjem til uttrykk gjennom måldokument og planar, og det som faktisk vert gjort? Og kva tyngd har tradisjonen og den implisitte forståinga av museet og arkivet si rolle og funksjonar for verksemda?

Desse problemstillingane vil vi analysere ved å ta fire ”spatak” i saga til dei to institusjonane. To av desse spataka vil falla saman i tid for arkivet og museet.

Spatak 1: Den offisielle saga til De Heibergske Samlinger – Sogn Folkemuseum (DHS-SF) starta i 1909, då Historielaget for Sogn vart stifta og Gert Falch Heiberg gav si private museumssamling til denne organisasjonen. Vi undersøker nærare den fyrste driftsperioden til museet, kalenderåra 1909 og 1910. Materiale kring skipinga av muset gir godt innsyn i mange av dei aktuelle problemstillingane. Men den heilt nøyaktige avgrensinga både av dette og dei andre spataka er så avhengig av kjeldematerialet at det må definerast når prosjektet kjem i gang.

Spatak 2: Fylkesarkivet vart grunnlagt mykje seinare, i 1983, og var dei fyrste åra lokalisert på museet. Nokre år før vart den nasjonale museumspolitikken lagt om, blant anna med ei ny finansieringsordning for dei såkalla halvoffentlege musea frå 1975. Dette fall saman med den store flyttinga av DHS-SF frå Amla til Vestreim, og betre finansiering gjorde det mogeleg å byggja ein ny, stor museumsbygning og tilsetja ein stab av fagfolk på museet. Kravet frå det offentlege var at museet ikkje berre skulle samla inn, konservera og bevare, men også formidling og opplysa. Spatak 2 blir derfor driftsåret 1984, som er det fyrste driftsåret til Fylkesarkivet og det året det nye museumsanlegget vart offisielt opna.

Spatak 3: 1991 og 1992 er driftsår som er prega av endringar for Fylkesarkivet. I 1991 flytta arkivet frå museet og til Fylkeshuset på Leikanger og kom såleis nærare sentraladministrasjonen i fylkeskommunen. I denne perioden vart også samarbeidsavtalen mellom Fylkesarkivet og kommunane i fylket skriven, og kommunearkivordninga var formelt etablert, etter å ha vore driven på eit førebels grunnlag sidan 1987. Fram til 1992 var arbeidet med dei kommunale arkiva prega av kartlegging, innsamling og ordning av eldre kommunalt arkivmateriale, medan ein ved dette skiftet også byrja å arbeide med den daglege arkivdanninga i kommunane og å ta del i lokalhistorisk arbeid. Det vart laga ein avtale med kommunane, ei tipunktliste, som slo fast kva tenester kommunearkivordninga skulle yte for kommunane. Denne lista er framleis retningsgivande.

Spatak 4 tek vi i den næraste enden av tidslina, i samtid. Her ser vi nærare på driftsåret 2009. De Heibergske Samlinger – Sogn Folkemuseum har vorte ein del av de konsoliderte museet Musea i Sogn og Fjordane. Fylkesarkivet i Sogn og Fjordane har vorte arkivdepot for fylkeskommunen og kommunane i fylket og har overteke historiske arkiv, nyare elektroniske arkiv og personmapper frå forvaltninga. Privatarkivsamlinga er også vorten svært omfattande. Arkivkatalogar, fotosamlingar og andre databasar har vore søkbare på Internett i fleire år, og ein har røynsle med digitalisering av kjeldemateriale og formidling av dette. Fylkesarkivet har vore initiativtakar og vore involvert i utviklingsarbeid og prosjektarbeid og har etablert nye relasjonar og nye samarbeidspartnarar.

I forskingsprosjektet vil vi nytte følgjande kjeldemateriale:

- a) Interne dokument: møteprotokollar med vedtak, planar, årsmeldingar, beretningar.
- b) Samlingane: oversyn over innsamla materiale i dei aktuelle tidsperiodane.

c) Resultat frå formidlingsverksemda: artiklar, utstillingar/utstillingstekstar, nettsider og andre publikasjonar

d) Intervju med sentrale personar. Dette munnlege materialet må skapast i prosjektet.

Vi kjem i all hovudsak til å bruka tradisjonelt historisk kjeldemateriale, og kjem dermed til å nytta standard historisk kjeldekritisk metode.

Samanlikning/syntese

I forskingsrapporten vil vi oppsummera funna frå dei ulike spataka eller punktgranskingane i saga både til museet og arkivet. Samanlikninga blir her heilt sentral, ein komparasjon både over tid innan kvar institusjon og mellom dei to institusjonane. I museet si over hundre år lange søge er tidsdimensjonen særleg interessant: Kva skil og samlar innsamling og formidling ved Heiberg si einmannsbedrift i 1909, samanlikna med dagens konsoliderte museumseining? Og kva er dei viktigaste endringane gjennom 25 års arkivsøge?

Og vidare: Kva har museum og arkiv felles, og korleis er dei ulike? Kva betyr museet sine lange tradisjonar, samanlikna med den kortare arkivsoga? Skaper og formidlar museum og arkiv ulike førestillingar om fortida fordi dei samla på ulike typar historisk materiale? Eller fortel dei to institusjonane om lag den same forteljinga om fortida?

Spørsmåla er mange, og det vil nok også svara bli. Prosessen med å finna fram til desse svara vil vonleg bli svært lærerik, og han vil auka medvitet vårt om dei to institusjonane. Ei målsetjing må derfor vera at dette forskingsprosjektet ikkje berre skal munna ut i ein prosjektrapport, konferanse og tidsskriftartiklar. Resultata av dette arbeidet bør også implementerast i den vidare verksemda ved dei to institusjonane.

Organisering

Prosjektmedarbeidarar:

- De Heibergske Samlinger – Sogn Folkemuseum: Avdelingsdirektør Aage Engesæter og museumslektor Anna Jorunn Avdem
- Fylkesarkivet i Sogn og Fjordane: fagleiar / arkivar Ole Stian Hovland
- Høgskulen i Sogn og Fjordane: fyrsteamanuensis Oddmund Løkensgard Hoel.

Kven ved Fylkesarkivet er det så som driv med forskning? Førebels har vi berre eitt døme, men det stadfestar ikkje hovudtendensen i undersøkinga til Arkivarforeningen. Vår representant er tilsett som rådgjevar og har arbeidd om lag fem år med arkiv. Ein hypotese kan vere at når KAI-miljøet forskar prosentvis like mykje som Arkivverket, vil ein tilsvarande undersøking av forskning i arkivinstitusjonar gje eit anna bilete enn den undersøkinga vi har fått representert i dag.

Prosjektet "Medvitne val eller tilfeldige handlingar?" vil bli leia av ei styringsgruppe med representantar frå De Heibergske Samlinger – Sogn Folkemuseum, Fylkesarkivet i Sogn og Fjordane, og Høgskulen i Sogn og Fjordane. Leiar for styringsgruppa vil vera avdelingsdirektør Aage Engesæter, DHS-SF. Styringsgruppa skal vera samansett på bakgrunn av fagleg kompetanse hjå deltakarane. Sidan det er museet og arkivet si eiga verksemd som skal analyserast, finn vi det viktig at det også vert trekt inn eksterne forskarar i arbeidet. Ved Høgskulen i Sogn og Fjordane, lokalisert i Sogndal, finst relevante fagmiljø med høg forskingskompetanse. Å trekka fagpersonale frå denne institusjonen

inn i dette forskingsprosjektet, både i styringsgruppa og i det praktiske arbeidet vil også gi læring og kompetansebygging til museet og arkivet.

Det samla arbeidet i prosjektet er stipulert til eitt årsverk. Om lag halvparten av arbeidet er føresett gjennomført av personale ved museet og arkivet.

Framdriftsplan

Arbeidet med prosjektet startar så snart som råd etter ei eventuell tildeling av prosjektmidlar. Dette er mogeleg fordi alle prosjektmedarbeidarane er tilsette, og såleis alt no "på plass." Det er også svært viktig å koma tidleg i gang, i og med at forskingsarbeidet må gjerast ved sida av anna løpande arbeid ved dei to institusjonane.

Oktober 2010: Tildeling prosjektmidlar, avklaring av oppgåver mellom prosjektmedarbeidarane. Starta arbeidet med utdjupeing av projektskissa og tilrettelegging av kjeldemateriale.

November 2010 – august 2011: Arbeid med delprosjekta for museet og arkivet. Vi føreset jamn kontakt mellom prosjektmedarbeidarane ved museet, arkivet og høgskulen undervegs.

September 2011- oktober 2011: Arbeid med samanlikning og syntese

November 2011 - desember 2011: Ferdigskriving av projektrapport

Publiseringsplan

- Projektrapporten blir ein fagleg publikasjon der resultata av dei to delprosjekta blir presenterte, med ein komparativ syntese som dreg konklusjonar og oppsummerer prosjektet.
- Vitskaplege artiklar kan publiserast i tidsskrift som Museumsnytt, Tidsskiftet Arkiv og Heimen. Det er også aktuelt å prøva å få resultata publisert i nordiske fagtidsskrift som Nordisk Museologi og Nord-Nytt.
- Populærfaglege artiklar i Årbok for Sogn og Kjelda, Fylkesarkivet sitt eige blad.
- Formidling gjennom nettsidene til museet og Fylkesarkivet.
- Innlegg på aktuelle seminar og konferansar. Vi har alt ein intensjonsavtale med Landslaget for Lokal- og Privatarkiv om at forskingsprosjektet kan følgjast opp i seminarform. Dei årlege nasjonale Historikardagane er også ein aktuell arena.

Oppsummering

Det skal bli spanande å følgje forskingsprosjektet som no vert satt i gang. Vi skal nytte prosjektet til å skaffe oss ny kunnskap. Vi skal halde fram med å diskutere forskning på personalmøte, men vi vil også gjerne diskutere på nasjonale og internasjonale seminar. Vi og Oslo byarkiv får midlar til å gjennomføre forskingsprosjekt og eg håpar at dette er med å vise andre KAI-institusjonar at det går an å få dette til. Fylkesarkivet har etablert ein organisasjon for å organisere forskinga, og erfaringar og dokument vil vi gjerne dele med andre arkivinstitusjonar. Eg vil avslutte med å understreke at det er viktig at vi driv arkivfagleg forskning for å vere med å utvikle og skape ny kunnskap om fagfeltet vårt.

Forskning og holdning til forskning – Utfordringer sett fra en arkivars side

v/ førstearkivar Kåre Olsen, Riksarkivet

Jeg arbeider i Riksarkivet Arkivverket og snakker ut fra det, men håper noe av det jeg sier kan være aktuelt også for dere som jobber i statsarkivene og for dere som jobber i institusjoner utenfor det statlige Arkivverket. Jeg har fått tilsendt rapportene fra Arkivarforeningens spørreundersøkelser om forskning blant sine medlemmer. Jeg har sett gjennom rapportene og her er en del interessant. Likevel kommer jeg i liten grad til å gå inn på resultatene fra undersøkelsen her i dag.

Mitt oppgitte emne er altså "Forskning og holdning til forskning – Utfordringer sett fra en arkivars side". Dette kan åpne for ulike tilnærminger med utfordringer på ulike nivå. Jeg kunne ha valgt å gå inn på de erfaringene jeg personlig har hatt med å gjennomføre forskningsprosjekt. Her i dag har jeg likevel valgt å legge an et mer overordnet perspektiv og forsøkt å få fram en del utviklingstrekk når det gjelder forskning og holdning til forskning innen Arkivverket gjennom de siste to-tre tiårene og hvilke utfordringer de kan innebære i dag og i tiden som kommer.

Arkivarens rett til selvvalgt forskning

Tidlig på 1980-tallet fikk arkivarene innen Arkivverket forhandlet fram en rett til uttak av arbeidstid til selvvalgte forskningsprosjekt. I omfang dreier det seg for tiden om 1/7 del av arbeidstiden, dvs 2 1/2 dag pr måned eller 30 dager i året med mulighet for oppsparing i inntil tre år. Dette er en viktig rettighet, men blir i dag forholdsvis lite benyttet. Jeg antar da også at denne situasjonen er noe av bakgrunnen for at "forskning" er tema for årets høstseminar.

Fra gammelt av ble Arkivverket regnet som en vitenskapelig institusjon. I dag balanserer, eller kanskje retter sagt vakler, vi mellom vitenskap og forvaltning. Det er kanskje en riktig diagnose å si at både ledelsen og vi medarbeidere for tiden er inne i en identitetskrise i så måte.

Sammen med noen få kulturverninstitusjoner er vi i dag blant de få etatene utenfor universitetene som har personale tilsatt i vitenskapelige stillinger med forskningsrett. Når vi, og kanskje også de som råder over oss i departement og regjering, vet at denne forskningsretten i dag blir heller dårlig utnyttet, er det kanskje grunn til å frykte for hvor lenge vi får beholde denne retten slik som nå.

Fra "historiker-arkivar" til "arkiv-arkivar"?

Jeg skal her forsøke å trekke fram noen forhold som jeg som arkivar ser som aktuelle utfordringer når det gjelder denne forskningsretten.

Tradisjonelt har arkivarene i Arkivverket i utgangspunktet vært utdannet med hovedfag i historie eller nærliggende fag. Spesielt på 1990-tallet arbeidet imidlertid riksarkivaren aktivt for å innordne etatens forskningsinnsats i et mer helhetlig opplegg med sikte på å bygge arkivfaget som vitenskap. Vi skulle skille lag med historiefaget og "historiker-arkivarene" skulle utvikle identitet som "arkiv-arkivarer".

Det ble på den tiden gjennomført flere tiltak som ledd i denne "fagbyggingen":

Tidlig på 1990-tallet greide en å få etablert et tilbud om grunnfag i arkivfag ved Universitetet i Oslo og i 1995 etablerte riksarkivaren et "Forskningsutvalg" for etaten. Bakgrunnen for opprettelsen "var

ønsket om å etablere et arkivfaglig miljø som kan bidra til å omsette forskningslyst i produktiv forskning og på sikt å dreie tyngdepunktet i forskningen mer i arkivfaglig retning". (årsmelding 1999)

I dag kan forskningen innen Arkivverket deles i fem hovedområder:

- Arkivvitenskapelig grunnforskning.
- Administrasjonshistorisk og proveniensbasert forskning for å frembringe ny kunnskap til katalogiseringsarbeid.
- Arkivvitenskapelig og informatisk forskning for å utvikle metoder for håndtering av arkivmateriale i arkivdanning og arkivdepot.
- Arkivvitenskapelig, administrasjonshistorisk og annen historisk forskning i etatsforskningsprosjekter.
- Arkivvitenskapelig og historisk forskning i de selvvalgte forskningsprosjektene.

Slik jeg oppfatter det, er det i hovedsak ledelsen som skal ta initiativ til forskning innen de fire første punktene her mens det femte punktet altså gjelder selvvalgt forskning. Som arkivar er det naturlig at jeg i her hovedsak er opptatt av dette siste punktet.

Arkivvitenskapelig- eller historisk forskning?

Fire av de fem punkta inneholder begrepet "arkivvitenskapelig" og jeg vil her gå litt inn på riksarkivarens ønske om å vri forskningen mer mot arkivfaglige temaer. Jeg satt selv i det første forskningsutvalget i årene 1995 til 1999 og spesielt i utvalgets første tid var det klart at ledelsen hadde som mål å fremme arkivfaglig forskning. Det virket som om Herstads egentlige hensikt med å opprette utvalget mer var at det skulle bidra i byggingen av arkivfaget enn at det skulle fremme forskning innen etaten som sådan.

De arkivarene som allerede var i gang med historiefaglige prosjekt, skulle få anledning til å avslutte disse. Riksarkivaren stilte imidlertid spørsmål ved om historiefaglig forskning i framtiden i det hele tatt burde ha noen plass innen etaten. Måten spørsmålet ble stilt på, gjorde det også klart hva han mente om saken.

Jeg var selv usikker på om arkivfag kan betraktes som en egen vitenskap. Som medlem av forskningsutvalget markerte jeg da også flere ganger uenighet med målsettingen om å dreie den selvvalgte forskningen bort fra historie og over i arkivfaglig retning. Disse spørsmåla åpner for en gammel diskusjon og jeg skal ikke gå inn på den her, men kan si at jeg er like usikker og/eller uenig i dag som den gang.

Det er greit nok å være opptatt av arkivfaget. Det er vi vel alle. Det er også mulig at arkivfaget kan inneholde elementer som kan betegnes som vitenskapelige og at det er aktuelt å drive forskning på visse temaer her. Likevel mener jeg at slike prosjekt innen etaten ikke bør få forrang framfor ordinær historiefaglig forskning på emner der for eksempel kildebruken gjør forskningen arkivrelevant.

Arkivfaglig lesepensum for nye arkivarer

Et av tiltaka for å forsøke å vri forskningen over fra historiefaglige til arkivfaglige temaer var å innføre et krav om at nytilsatte arkivarer måtte ha gjennomgått et obligatorisk lesepensum for arkivarer før de etter to års ansettelse fikk anledning til å ta ut arbeidstid til selvvalgt forskning. Jeg synes det er helt rimelig og fornuftig at nye arkivarer får anledning til å gjennomgå et slikt arkivfaglig lesepensum.

Det er greit. Jeg reagerer imidlertid på at dette kravet er knyttet til anledningen til å ta ut selvvalgt forskning.

Dette opplegget innebærer altså at om en ny arkivfaglig medarbeider blir tilsatt i en arkivarstilling, får han et obligatorisk opplegg der han i løpet av de første to årene skal gjennomgå et arkivfaglig lesepensum. En kollega som kanskje skal utføre tilsvarende arbeid, men som blir tilsatt i en rådgiverstilling, får ikke det samme obligatoriske opplegget. Nå vil trolig ingen leder hindre en nytilsatt rådgiver i å nytte noe av arbeidstiden til å lese arkivlitteratur. Likevel synes jeg altså ikke at koblingen mellom dette lesepensumet og forskningsretten virker rimelig og fornuftig.

Som nytilsatt arkivar i dag ville jeg kanskje føle dette lesepensumet som et press for å velge arkivfaglige forskningstema når jeg skulle vurdere å ta ut forskningstid. Om jeg egentlig helst ville velge et historiefaglig forskningstema, kunne resultatet lett bli at jeg unnlot å benytte forskningsretten. Slik tror jeg gjerne situasjonen er for en del nyere arkivarer innen Arkivverket.

Opprettholdelse av historiefaglig kompetanse

Et annet tiltak som trolig også var et ledd i arbeidet for å fremme arkivfagets posisjon blant arkivarene, gjaldt arkivarenes muligheter for å opprettholde og utvikle sin historiefaglige kompetanse. Hittil har det stort sett vært stilt som krav for å bli tilsatt som arkivar at en har hovedfag i historie eller tilsvarende fag.

Dette kravet stilles bl.a. for å sikre at medarbeidere har en viss vitenskapelig bakgrunn for å forholde seg til arkivmateriale som potensielt historisk kildemateriale. Dette er viktig når en har ansvar for å sikre og få avlevert arkivmateriale, vurdere hva som skal bevares og kasseres, gjøre materialet tilgjengelig for bruk og for å betjene og veilede våre brukere. Da mener jeg at det også må være viktig at vi som vitenskapelige medarbeiderne får anledning til å opprettholde vår historiefaglige kompetanse og til å følge med i forskningsfronten innen historiefaget.

På 1990-tallet oppsto det flere ganger strid når arkivarer ønsket å delta på historiefaglige seminarer etc. Ledelsen motsatte seg dette med begrunnelsen at arkivarer skulle prioritere å delta på arkivfaglige møter. Vi fikk nærmest inntrykk av at vi skulle glemme vår bakgrunn som historikere. I dag har jeg inntrykk av at dette i det hele tatt ikke er et tema for debatt. Det kan virke som om det bare tas for gitt at deltakelse på historiefaglige møter ikke er aktuelt som ansatt i Arkivverket.

Slike erfaringer kan tenkes å bidra til å svekke forskningslysten.

Nå må jeg understreke at jeg for egen del er godt fornøyd med hvordan forskningsretten har fungert. Jeg har søkt om og fått godkjent prosjekt som må betegnes som historiefaglige. Det virker også som om den klare målsettingen om å erstatte historiefaglig forskning med arkivfaglige forskningsprosjekt i praksis synes å ha blitt gitt opp eller forlatt en gang rundt årtusenskiftet. Hvor klare målsettinger ledelsen i dag har med forskning innen etaten har jeg ikke kjennskap til.

Endringer i det arkivfaglige personalets sammensetning

Synet på forskningens innhold kan utgjøre en utfordring for arkivarenes forskningsrett i Arkivverket. Et annet forhold som jeg mener utgjør en vel så viktig utfordring, gjelder de strukturelle endringene i det arkivfaglige personalets sammensetning og posisjon som har skjedd de siste tiårene og som fortsatt pågår.

Jeg begynte å arbeide her i huset i 1981 og fra 1987 har jeg vært ansatt som arkivar i selve Riksarkivet. Det jeg sier her i dag er da også preget av min bakgrunn i Riksarkivet. Situasjonen kan altså være noe annerledes rundt om i statsarkivene.

Figur 1: Fagpersonalets sammensetning på 1980-tallet.

På 1980-tallet besto det arkivfaglige personalet i Riksarkivet i hovedsak av to grupper: arkivarer og registratorer/konsulenter. Jeg ser da bort fra øvrig fagpersonale som arbeidet med bl.a. husarkivet og konservering.

Arkivarene var utvilsomt den dominerende gruppen både i antall og rent faglig. Da som nå var det krav om utdanning på hovedfagsnivå for arkivarer. Arkivargruppen utgjorde det vitenskapelige elementet i etaten og tidlig på 1980-tallet fikk altså arkivargruppen ordningen med rett til selvvalgt forskning.

Registratorene/konsulentene var stort sett medarbeidere uten hovedfag. De ordnet og registrerte arkiv og utføre øvrig arkivfaglig arbeid under tilsyn av arkivarer.

Slik var i grove trekk situasjonen for 20-30 år siden. Siden den tid har det skjedd vesentlige endringer i vår arbeidssituasjonen. Dette har etter hvert også påvirket personalets sammensetning og forholdet mellom de arkivfaglige stillingsgruppene.

Spesielt i løpet av 1980-tallet begynte it-teknologien å få betydning for arkivarbeidet. Senere har denne utviklingen skutt fart. I dag kan kanskje arbeid som gjelder elektronisk arkivdanning, elektronisk "katalogdanning" og elektronisk magasinstyring sammen med digitalisering av arkivmateriale for tilgjengeliggjøring sies å ta større plass i etatens virke enn vårt arbeid med tradisjonelle papirarkiv og med kataloginnledninger etc.

I løpet av disse tiårene har vi også fått en egen arkivlov med forskrift å forholde oss til. Dette har nok bidratt til at deler av vår virksomhet er blitt mer preget av at vi forholder oss til formelle regler enn tidligere. Vi har fått økt vekt på forvaltningsmessige oppgaver og "den nye staten" stiller nye krav til oss.

Vi har gjennom de siste 30 år hatt en sterk vekst i antall ansatte og det har skjedd en stadig sterkere spesialisering av fagpersonalet. Mens etatens arkivfaglige personale for 25-30 år siden altså var dominert av arkivargruppen som for det mest stilte med hovedfag i historie, har vi i dag et personale

med høyst ulik bakgrunn som utfører til dels ganske spesialiserte funksjoner. Dette har da også utvilsomt vært nødvendig, spesielt når det gjelder for arbeidet med elektroniske arkiv, digitalisering og elektronisk katalogarbeid m.v. En følge av denne spesialisering er også at vi har fått kolleger med en rekke ulike titler og stillingstyper.

I sum har denne utviklingen ført til at vi i dag har en ganske annerledes situasjon for gruppen av arkivfaglig personale enn for 20-30 siden. Mens arkivarene da hadde hegemoniet med øvrig arkivfaglig personale nærmest som assistenter, er situasjonen i dag ganske annerledes:

Figur 2: Fagpersonalets sammensetning i dag.

Nye stillingsgrupper utfordrer arkivarenes faglige posisjon

For det første har vi fått enkelte rådgivere som både utdannelsesmessig og i sine stillinger og funksjoner er likestilt med arkivargruppen. Den eneste forskjellen synes å være at disse rådgiverne ikke har rett til selvvalgt forskning. Enkelte ledere har da også tydelig sagt at de helst ønsker å tilsette arkivfaglige medarbeidere som "rådgivere" framfor som "arkivarer". Dermed unngår de å få medarbeidere med rett til selvvalgt forskning. Slike ønsker om å erstatte arkiver med rådgivere er foreløpig ikke kommet lang. Vi vet imidlertid hva enkelte toppledere ønsker og det er usikkert hva som vil skje i tiden som kommer.

Denne situasjonen utgjør i seg selv en utfordring for ordningen med selvvalgt forskning som sådan. Ut fra dagens situasjon kan det argumenteres med at når ikke rådgiverne har forskningsrett, bør heller ikke arkivarene ha det. Dette synet kan kanskje også styrkes dersom enkelte toppledere i etaten egentlig er imot hele forskningsretten.

Foruten rådgivere med hovedfag som det tidligere hadde vært naturlig å tilsette som arkivarer, har vi også en annen gruppe som består av konsulenter og rådgivere. Disse mangler gjerne hovedfag og en del av dem var i gruppen av registratorer på 1980-tallet. Over tid avanserte de innen etaten fra kanskje å starte som fullmektig, sekretær og konsulent. Etter hvert har de fått nye oppgaver og avansert til rådgivere og noen til seniorrådgivere med lønn på nivå med førstearkivarer.

Noen av kollegene i denne gruppen arbeider med tradisjonelle papirarkiv, men andre er blitt tillagt spesielle oppgaver med ny teknologi med for eksempel digitalisering og elektronisk katalog. En del av disse sitter i dag sentralt plassert i utvikling av det som blir regnet som moderne arkivarbeid innen etaten. Her legges til dels også føringer for mer arkivteoretiske aspekt ved arbeidet der noen i denne gruppen av personale står sentralt i arkivfaglig utviklingsarbeid. Dette gjør at også enkelte innen

denne gruppen av konsulenter og rådgivere har fått en styrket posisjon blant det arkivfaglige personalet.

Foruten personale som over tid har avansert fra for eksempel sekretær til konsulent eller rådgiver, har vi i denne gruppen også en del som er tilsatt i nyopprettede stillinger. Dette gjelder kanskje særlig kolleger som har solid realkompetanse innen informatikk og som jobber med ganske avansert programutvikling for eksempel med å teste og tilgjengeliggjøre elektronisk arkivmateriale.

I Riksarkivet har vi for eksempel "Seksjon for digitalt depot" med nærmere ti ansatte. Her er det for tiden sju rådgivere/seniorrådgivere og ingen arkivarer. En eller to av disse rådgiverne stiller med hovedfag mens de øvrige trolig er tilsatt ut fra sin realkompetanse. Denne seksjonen, som har ansvaret for oppbevaring og tilgjengeliggjøring av elektroniske arkiv, har altså ingen arkivarer og dermed heller ingen medarbeidere i vitenskapelig stilling med forskningsrett.

Det kan lett bre seg en oppfatning om at denne gruppen av konsulenter og rådgivere representerer moderne arkivarbeid mens mange av de tradisjonelle papirarkivarene faglig sett befinner seg i ei bakevje. Gruppen er faglig sett på offensiven og i hvert fall enkelte deler av denne gruppen har de senere år utvilsomt styrket sin posisjon i det faglige hierarkiet.

Det er rimelig å anta at det ut fra denne gruppen av konsulenter og rådgivere kan spre seg holdninger om at det er urimelig at de umoderne, støvete arkivarene skal få nytte deler av arbeidstiden til forskning mens de selv står for mye av det viktigere og framtidsretta arkivfaglig arbeidet i etaten. Dette er en tendens jeg har erfart i de senere år, men jeg mener også at det allerede er en riktig beskrivelse av tilstanden enkelte steder innen Arkivverket i dag.

For tiden blir altså arkivarenes faglige posisjon innen Arkivverket presset både fra "siden" med ansettelse av vitenskapelig personale i rådegiverstillinger uten forskningsrett og "nedenfra" av konsulenter og rådgivere som er på offensiven. Samlet sett utgjør dette trolig et press mot hele ordningen med arkivarens rett til selvvalgt forskning. Dette går også sammen med en utvikling der en stadig større andel av det faglige personalet befatter seg stadig mindre med arkivmaterialets innhold.

Figur 3: Økt avstand til materialets innhold.

Økt avstand til materialets innhold som historisk kildemateriale

Et trekk ved utviklingen de siste årene er altså at arbeidet med elektroniske arkiv og ikke minst bruk av elektroniske redskap i arbeidet, har fått økt betydning. Som tidligere omtalt har dette påvirket sammensetningen av fagpersonalets faglige bakgrunn og av stillingsgruppene i Arkivverket. Jeg aner også en annen følge av denne økte vekt på IT og endret sammensetning av fagpersonalet, nemlig at fagpersonalet som sådan har fått økt avstand til innholdet i det materialet vi arbeider med.

Tidligere besto arbeidet som arkivar mye av at vi forholdt oss til ulike sider ved materialets innhold ved besøk hos arkivskapere, ved tilgjengeliggjøring for bruk og ved betjening av brukere. I dag virker det som om disse grunnfunksjonene utgjør en stadig mindre del av arbeidet til vårt fagpersonale som sådan.

En stadig større andel av fagpersonalet arbeider i dag med mottak, sjekking og tilgjengeliggjøring av elektronisk skapt arkivmateriale og da gjerne uten å befatte seg særlig med selve innholdet, men mest med "metadata". Også i arbeidet med papirarkiv er IT-blitt stadig mer dominerende som verktøy. En stadig større andel av personalet jobber i hovedsak med utvikling og drifting av våre redskaper i form av ulike program, med depotstyring, digitalisering, internett, formidling etc.

Ekspertisen når det gjelder slikt IT-relatert arbeid, befinner seg for en stor del ikke blant arkivarene, men i gruppen med konsulenter og rådgivere. Mange av dem forholder seg i praksis i liten grad til innholdet i våre arkiv og en del synes å være mindre opptatt av kildeaspektet i dokumentenes innhold enn av at ytre egenskaper ved arkivmaterialet skal registreres på korrekt vis i dataprogrammet. Som en sa til meg her en dag: "Jeg kunne like gjerne ha arbeidet på en sjokoladefabrikk".

Dette forholdet er for så vidt greit nok. Moderne teknologi i arkivarbeidet har mange fordeler og gir økte muligheter og vi må ha spesialisert fagpersonale her. Samtidig aner jeg altså at en stadig større andel av vårt fagpersonale forholder seg mer til de tekniske sidene ved materialet enn til materialets innhold. Redskaper og redskapsutvikling kan da gjerne oppfattes som vel så viktige som det redskapene egentlig skal nyttes til.

Her ser jeg en klar utvikling over tid. Om vi går 20 år tilbake i tid, arbeidet størstedelen av vårt fagpersonale også direkte fysisk med arkivmaterialet og forholdt seg til materialets innhold. I dag er det en stadig minkende del av fagpersonalet som forholder seg til selve arkivmaterialet.

Jeg synes også å ane at denne tendensen til teknokratenes inntok i etaten sprer seg oppover i ledergruppen. Om mine antagelser her stemmer og både ledelse og stadig mer dominerende deler av fagpersonalet får en økt avstand til arkivmaterialet som sådan, kan dette trolig kunne bidra til at holdningen til forskning, og da spesielt kanskje forskning på historiske tema, blir stadig mer negativ både innen ledelse og fagpersonale.

Mangel på interesse fra leder?

I arkivforeningens tilleggsundersøkelse om forskning blant medlemmene er spørsmålet: "Hva hindrer deg i å forske?" Et av svaralternativene er "Mangel på interesse fra leder", men av til sammen 70 deltakere, er det bare to som oppgir dette som viktigste grunn. Det er imidlertid ti av 70 som oppgir dette som en "ganske viktig årsak" til at en ikke forsker, så en viss betydning har nok lederens holdning eller mangel på klar holdning til forskning. (Undersøkelsen omfatter hele Arkivforeningens

medlemsmasse, men ettersom ansatte i Arkivverket er ganske dominerende, antar jeg at undersøkelsen også sier noe om holdninger innen denne etaten.)

Jeg vet at enkelte innen Arkivverkets ledergruppe direkte har sagt til medarbeidere som ønsker å søke om å få godkjent forskningsprosjekt, at det ikke kom på tale å bruke tid på slike emner. Begrunnelsen var at de ikke var direkte relevant for vedkommendes arbeid. Jeg håper at et slikt snevert syn på forskningens rolle i Arkivverket ikke er representativt for ledergruppen.

Når vi også har erfart at enkelte i ledergruppen, for å slippe medarbeidere med forskningsrett, helst vil tilsette rådgivere i stillinger som hittil har vært besatt av arkivarer, kan vi også ane at de samme lederne trolig ikke viser den store entusiasmen for forskning.

	viktigst	ganske viktig
"Mangel på interesse fra leder"	2	10
"har ikke fått anledning"	12	7
"mangel på tid"	45	11

Tabell 1: Hva hindrer deg i å forske?

Hele 45 oppgir imidlertid "mangel på tid" og 12 av de 70 deltakerne i undersøkelsen oppgir "har ikke fått anledning" som viktigste årsak til manglende forskning. Disse svarene kan også i en viss grad tenkes å ha sin bakgrunn i signaler fra ledere om hva som er viktig og skal prioriteres i jobben. Eller kanskje ofte heller i mangel på signaler fra ledere om at forskning er en viktig del av arbeidet som arkivar. Andre resultat i undersøkelsen tyder på at en del av deltakerne opplever ledere som støtter dem i ønsker om å forske, så bildet er ikke entydig.

Om det virkelig er slik at enkelte ledere er heller negative til forskning, står dette i motsetning til det John Herstad for noen år siden sa om bakgrunnen for etableringen av forskningsutvalget, nemlig en tro på at det kunne "*bidra til å omsette forskningslyst i produktiv forskning*".

Om toppledelsen på den ene side ønsker å fremme forskning innen etaten og gjerne også å bygge arkivfaget som en vitenskap, går dette dårlig overens med synet til enkelte ledere dersom de egentlig ønsker å motarbeide forskning som sådan. Om det er slik, har vi en paradoksall situasjon og riksarkivaren har en jobb å gjøre overfor noen av sine nære medarbeidere.

Oppsummering

Figur 4: Press mot forskningsretten.

Jeg kunne også ha trukket fram andre utfordringer en kan møte om en tar ut forskningstid. Jeg har likevel her i dag forsøkt å fokusere på det jeg mener er våre viktigste utfordringer for arkivarenes forskningsrett innen Arkivverket. I tillegg til de faktorene jeg her har omtalt, kan det tenkes å eksistere føringer fra politiske myndigheter som utfordrer våre institusjoners forhold til forskning, men slikt kjenner ikke jeg til.

Hva med forskningen i framtiden?

Jeg har her snakket mest om arkivargruppens rett til selvvalg forskning og har trukket fram en del forhold som jeg mener setter denne retten under press. Det er selvsagt ikke klart hva som skjer i tiden som kommer.

Nå snart skal det opprettes en arbeidsgruppe innen Arkivverket som skal se nærmere på "arkivarstillingen" innen etaten. Det er mulig at forskningsretten da blir et tema, men det vet jeg ikke mer om. Hva kan så skje i framtiden:

- En mulighet er at det ikke skjer noen endring og at det fortsetter som nå
- Det kan tenkes at ordningen fortsetter som nå, men utvides til også å omfatte gruppen med rådgivere med hovedfag som er tilsatt i stillinger som det tidligere hadde vært aktuelt å tilsette arkivarer i.
- Vi kan få en "dansk modell" med egne forskerarkivarer og andre uten forskningsrett
- Retten til selvvalgt forskning kan utvikles mens vi kan få et opplegg med økt vekt på forskningsprosjekt styrt av ledelsen
- Forholdet mellom arkivfaglig og historisk forskning kan bli endret i en eller annen retning
- All form for forskning kan bli utviklet som lite relevant for Arkivverkets virke

Jeg aner at vi nå står ved et veiskille og det blir spennende å se hvor vi befinner oss om noen år. Selv mener jeg det uansett må være viktig, ikke minst for Arkivverket selv, at det vitenskapelige personalet også i framtiden har adgang til selvvalg forskning og at denne valgetten også skal gjelde for historiefaglige temaer.

Referat fra paneldebatten: Forskning – plikt eller rett?

v/ arkivar Kristin Brattelid og arkivar Ketil Zahl, styremedlemmer Arkivarforeningen

Panelet

Ivar Fønnes, Riksarkivar.

Bjørn Bering, Avdelingsdirektør i ABM-utvikling

Kjell-Olav Masdalen, Direktør ved Aust Agder kulturhistoriske senter

Debattleder: Ole Kolsrud, Førstearkivar i Riksarkivet

Debatten

Ole Kolsrud: Skal det forskes? Hva skal det forskes på? Hvordan skal det forskes? I Arkivverket er det arkivarer som har forskningsrett. Hva med rådgivere?

Bjørn Bering: Viktig å ha klart for seg hva man definerer som forskning, og hvilke krav som settes for at noe kan defineres som forskning. Forutsetter veiledning på post doc nivå, publisering i vitenskapelige fora, må inngå i en vitenskapelig diskurs. Arkivsektoren driver ikke forskning ut fra disse kriteriene i dag. Viktig med kopling mot fagmiljø, høyskole, universitet. Problematiske at depotinstitusjoner skal drive egne forskningsprosjekt. Forskningsprogram bør være uavhengig, eksternt finansiert. Viktig med velvilje med hensyn til permisjoner. Må arbeides for å få arkivfag etablert som fag og forskningsdisiplin.

Kjell-Olav Masdalen: Aust Agder kulturhistoriske senter har ambisjoner, men mangler ressurser. Kommentar til forskningsundersøkelsen, deriblant ledelsens holdning til forskning: lite overraskende resultat. Hindringer for forskning: Rammebetingelsene må være på plass. Bare ¼ av institusjonene har en strategi for forskning. Ingen gjennomtenkt politikk. Frustrasjon over manglende ressurser og presset fra konkurrerende oppgaver. Savner sterkere føring fra ledelsen. Legge større vekt på forskningsplikt fremfor forskningsrett. Ansvar for gjennomføring må ligge på institusjonen, med føringer fra sentrale myndigheter. Forskning må inn i budsjettene, øremerkede midler, krav om prioritering ikke nok.

Ivar Fønnes: Arkivene er kunnskapsorganisasjoner. Forskning må bidra til måloppnåelse, det er en rettighet arkivarer har og defineres ut fra egeninteresse, men må godkjennes av Riksarkivaren. Relevans er viktig, men det er et fravær av forskning som virkemiddel i strategisk planlegging. Ikke prioritert i ledergruppen. Samspill leder og ansatte må bli større, ved at man integrerer forskning i mål, det må være et samspill mellom flere, og det må være individmeritterende. Historieforskning er til stede i det arbeidet som daglig drives med formidling. Man må også inkludere andre ting enn historisk forskning. Det må stilles krav om framdrift, men forholdene må tilrettelegges. Man må gi forskningen inn mot et felles mål, forskeren må ikke sitte alene. Vi har intensjoner, men mye er på strøtankenivå.

Ole Kolsrud: Tidligere arbeidet man for instruks for arkivarens forskningsrett i arkivverket. Ga ikke forventet stimuli for mer forskning.

Fra salen: Synes Bering stiller store krav til forskningsdefinisjonen. Det er en dynamikk mellom forskning og saksbehandling som bør utnyttes bedre.

Bjørn Bering (presiserer sitt syn på hva som defineres som forskning): Forskning må defineres i forhold til det forskningsregimet som gjelder. Arkivinstitusjonene må formidle ambisjoner i forhold til dette forskningsregimet. Arkivinstitusjonene er ikke forskningsarenaer alene. Det må være samspill med andre institusjoner og arkivfaget må vurderes: er det egentlig vitenskap?

Fra salen: Hva med institusjonens behov for forskning? Vedlikeholde og utvikle kompetansen hos ansatte viktig for institusjonen. Forskning bidrar til dette.

Fra salen: Hva med en egen forskningsavdeling?

Ivar Fønnes: Det er elementer av forskning i veldig mye av det vi driver med. Vi skal gjøre det som skal til av utviklingsarbeid og noen ganger gi vilkår for tyngre forskning. Det er ikke ledelsen som skal organisere ensidig, gjensidighet viktig.

Fra salen: Større grad av inkludering. Legg ut temaer! Behov for grunnleggende arbeider for beslutningstakere.

Bjørn Bering: Kunnskapsutvikling er grunnleggende, mer ressurser må brukes på dette. Vitenskapelig ambisjon må formuleres, Forskningsrådet kan bidra med arkivrelaterte forskningsemner, habiliteten må vurderes, vi må inn i en faglig diskurs, for lite miljø, forestilt fagfellesskap. Egen forskningsavdeling lyder spennende. Avdelingene kan komme med forslag.

Kjell-Olav Masdalen: Anvendt forskning er både en plikt og en rett. Leder må stimulere og tilrettelegge for de ansattes forskning. Stiller spørsmål til Berings uttalelse om habilitetsproblemer.

Bjørn Bering: Det er kvalitetssikring i at et uavhengig fagfellesskap vurderer prosjekter. Dette motvirker at man kommer i habilitetsproblemer.

Fra salen:

- Frivillig forskning viktig, men styring også viktig! Det må være mål, visjoner, styring for forskningen. Programmer som er rettet mot mål og gode rammebetingelser må være tilstede for å lykkes.
- Leder må prioritere, støtte, oppmuntre, piske, jage. Legge til rette forholdene!

Bjørn Bering: Permisjon godt tiltak, ekstern finansiering, økt uavhengighet.

Fra salen: Hva betyr vitenskapelig? Ledelsen må gi tydelige signaler. Ellers er det dømt til å bli fragmentert. Forskningen må være synlig og målbart.

Ivar Fønnes: Felles forståelse av mål viktig. Krav til ekstern finansiering er tull. Ikke forbundet med problemer at egeninitierte forskningsprosjekter tas ut på den vitenskapelige arena og inn i en vitenskapelig diskurs. Men en fare: forskning på myndighetene kan medføre at ansatte i forvaltningen blir redde for å avlevere til oss.

Kjell-Olav Masdalen: Forskjell på arkiv og museum, forteller samme historie med ulik tradisjon(levning og beretning). Museene bør være forbilde. Arkivformidling bør sees med museene som modell.

Ivar Fønnes: påpeker forskjeller i utfordringene til museum og arkiv. Arkivverket har 25 000 skriftlige henvendelser på et år. Ikke slik i museene.

Vedlegg 1: Spørreskjema for Arkivarforeningens medlemmer angående forskning og holdninger til forskning

Personalia

Institusjonens navn:

Institusjonstype: (Sett opp svaralternativer, svar ved å hake av: Riksarkivet, statsarkiv, Interkommunalt arkiv, kommunearkiv/byarkiv/fylkeskommunalt arkiv, museum, bibliotek, annet)

Stillingsbetegnelse: (Sett opp svaralternativer, svar ved å hake av: amanuensis, 1.amanuensis, avdelingsdirektør, statsarkivar, underdirektør, seniorrådgiver, rådgiver, seniorforsker, forsker, spesialkonsulent/konsulent/førstekonsulent)

Har førstekompetanse? Ja/nei

Hvis ja: Hvordan oppnådde du førstekompetanse: (alternativer: Dr.grad, komitevurdering, annet – spesifiseres)

Alder: Grupper svarene: 20 til 70 år, i femårsintervaller.

Utdanning: (Sett opp svaralternativer, svares ved å hake av: bachelor/cand.mag, master/hovedfag, doktorgrad, annet m/tekstboks).

Antall år i nåværende stilling: Grupper svarene: 0-40 år i femårsgrupper.

Antall år ansatt i institusjonen: Som over

Kjønn: Kryss av

Pågående forskningsarbeid

Driver du forskning nå? (gjelder også forskningsvirksomhet som skjer i arbeidet) Ja Nei

Hvis ja –

Hvor mye tid har du tatt ut til forskning de siste 12 måneder? Alternativer i prosent: 0-5, 6-10, 11-20, 21-50, 51-100.

Antall pågående forskningsarbeid:

Forskningsarbeid nr. 1

Tittel/kort beskrivelse av forskningsarbeidet:

Arkivfaglig, historiefaglig, IKT-rettet eller annen type forskning: Fire svaralternativer

Er arbeidet initiert av egen institusjon, selvvalgt eller eksternt oppdrag: Tre svaralternativer

Arbeider du med prosjektet alene eller sammen med flere? To svaralternativer

Hvordan er arbeidet planlagt publisert? Bok (monografi), tidsskriftartikkel med fagfellelvurdering, tidsskrift uten fagfellelvurdering, årboksartikkel, nettpublikasjon, utstillingskatalog, annet m/tekstboks

Forsker du i arbeidstiden, på fritiden eller begge deler? Tre svaralternativer

Har du forskningstid med eller uten lønn i ordinær stilling? To svaralternativer

Hvis forskningstid uten lønn, har du fått stipend eller andre finansieringskilder? Ja/nei

Forskningsarbeid nr. 2 (med samme spørsmål som nr. 1, flere forskningsarbeid fylles bare ut for de det er aktuelt for, de andre går videre).

Forskningsarbeid nr. 3, 4, 5 osv

Hvis nei –

Avkrysningsbokser (skal være mulig å krysse av i flere bokser):

Har ikke fått anledning fra institusjon/avdeling/seksjon?

Mangel på tid

Mangel på faglig innspill

Ønsker ikke å drive med forskning?

Hva skal til for at du vil starte opp et forskningsprosjekt? Alternativer: veiledning, interesse fra leder, satt av tid i virksomhetsplan, lønnsmessig meritterende, deltakelse i nettverk, deltakelse i faglige seminarer/møter og lignende, prosjekt/studieressurser, annet m/tekstboks

Tidligere forskningsarbeider

Har du deltatt i forskningsprosjekt de siste 10 år? Ja/Nei

Antall prosjekt: Svaralternativer: 0, 1-2, 3-5, 6-50

Arkivfaglig, historiefaglig eller annen type forskning (Tre alternativer med mulighet for å velge 0, 1-2, 3-5, 6-50 for hvert alternativ).

Ble prosjektet initiert av egen institusjon, selvvalgt eller eksternt oppdrag? Tre svaralternativer

Arbeidet du med prosjektet alene eller sammen med flere? To svaralternativer

Er arbeidet publisert? I så fall, hvordan? Tilsvarende svaralternativer som foran

Ble forskningen utført i arbeidstid, på fritiden eller begge deler? Tre svaralternativer

Hadde du forskningstid med eller uten lønn i ordinær stilling? To svaralternativer

Hvis forskningstid uten lønn, fikk du stipend eller andre finansieringskilder? Ja/nei

Institusjonens forhold til forskning

Arbeidsgiver holdning til arkivfaglig forskning og til forskning generelt. Kommentar: kanskje ha ni alternativer, fra svært positiv, positiv, litt positiv, nøytral, likegyldig, litt negativ, til svært negativ og vet ikke?

Har arbeidsgiver utarbeidet en strategi, strategisk plan eller lignende for forskning i egen institusjon? Ja/nei

Hvis ja:

I hvilken grad er dokumentet/planen en hjelp for deg i din egen forskning? Tre svaralternativer: ingen, liten, middels, stor. Tekstboks for utdyping

Legger arbeidsgiver inn tid til forskning i institusjonens/avdelingens/seksjonens virksomhetsplan? Ja/Nei

Hvis ja:

Er dette fast praksis / noe som skjer ofte / av og til / bare akkurat nå

Følges virksomhetsplanen opp på dette punkt? Ja/i en viss grad/nei

Hvis "i en viss grad" eller nei:

Hvor begrenses oppfølgingen? Svaralternativer: Hos meg/Hos min nærmeste leder/Hos mellomleder/ i den sentrale ledelsen (flere svaralternativer mulig). Tekstboks til utdyping.

Følges virksomhetsplanen opp på dette punkt? Ja/nei

Forskningssamarbeid

Er du deltaker i ett eller flere forskningsnettverk? Ingen, ett, flere

Samarbeider du med andre enkeltforskere? Ja/nei

Deltar du på forskningskonferanser/ - seminarer? Ja/nei

Vedlegg 2: Tabeller – Resultater fra forskningskartleggingen

Kartlegging foretatt 19.4-6.5.2010			
Medlemmer i Arkivarforeningen			
	Antall		
Riksarkivet	42		
Statsarkiv	36		
Kommune/ fylke	29		
IKA	12		
Museum	5		
Bibliotek	3		
Annet	31		
Sum	158		

	Førstekompetanse/stillingsbetegnelse			
	Førstekompetanse	Ikke førstekompetanse	Blankt	Sum
Amanuensis	1	24	0	25
1. amanuensis	17	0	0	17
Avdelingsdirektør	0	0	0	0
Statsarkivar	1	1	0	2
Underdirektør	4	1	0	5
Seniorrådgiver	5	1	0	6
Rådgiver	0	14	1	15
Seniorforsker	0	1	0	1
Forsker	0	0	0	0
Konsulent	0	12	0	12
Ukjent/annet	0	7	1	8
Sum	28	61	2	91

	Har du førstekompetanse?/type institusjon							
	Riksarkivet	Statsarkiv	IKA	Kommunearkiv	Museum	Bibliotek	Annet/ukjent	Sum
Førstekompetanse	11	13	0	1	0	0	3	28
Ikke førstekompetanse	18	16	7	10	1	1	8	61
Blankt	0	0	2	0	0	0	0	2
Sum	29	29	9	11	1	1	11	91

Spørsmål 3 Type institusjon

Type institusjon	Antall
Riksarkivet	29
Statsarkiv	29
Kommune/ fylke	11
IKA	9
Museum	1
Bibliotek	1
Annet	11
Sum	91

	Driver du forskning nå?							
	Riksarkivet	Statsarkiv	IKA	Kommunearkiv	Museum	Bibliotek	Annet/ukjent	Sum
Forsker nå	12	7	0	1	0	0	4	24
Forsker ikke	16	22	9	10	1	1	7	66
Blankt	1	0	0	0	0	0	0	1
Sum	29	29	9	11	1	1	11	91

	Hvor mye tid har du tatt ut til forskning siste 12 måneder?							
%	Riksarkivet	Statsarkiv	IKA	Kommunearkiv	Museum	Bibliotek	Annet/ukjent	Sum
0-5	6	7	0	1	0	0	1	15
6-10	0	0	0	0	0	0	1	1
11-20	2	0	0	0	0	0	1	3
21-50	1	0	0	0	0	0	0	1
51-100	1	0	0	0	0	0	0	1
Blankt	19	22	9	10	1	1	8	70
Sum	29	29	9	11	1	1	11	91

	Antall pågående forskningsprosjekter?							
	Riksarkivet	Statsarkiv	IKA	Kommunearkiv	Museum	Bibliotek	Annet/ukjent	Sum
Arkivfaglige	6	2	0	0	0	0	2	10
Historiefaglige	6	5	0	1	0	0	2	14
IKT-rettet	0	0	0	0	0	0	0	0
Annen	0	0	0	0	0	0	0	0
Blankt	17	22	9	10	1	1	7	67
Sum	29	29	9	11	1	1	11	91
Antall prosjekter	9	10	0	1	0	0	5	25

	Er arbeidet initiert av:?							
	Riksarkivet	Statsarkiv	IKA	Kommunearkiv	Museum	Bibliotek	Annet/ukjent	Sum
Egen institusjon	3	0	0	0	0	0	1	4
Selvalgt	9	7	0	0	0	0	3	19
Eksternt oppdrag	0	0	0	1	0	0	0	1
Blankt	17	22	9	10	1	1	7	67
Sum	29	29	9	11	1	1	11	91

	Arbeider du med prosjektet alene eller sammen med flere?							
	Riksarkivet	Statsarkiv	IKA	Kommunearkiv	Museum	Bibliotek	Annet/ukjent	Sum
Alene	11	7	0	1	0	0	3	22
Sammen	1	0	0	0	0	0	1	2
Blankt	17	22	9	10	1	1	7	67
Sum	29	29	9	11	1	1	11	91

	Hvordan er arbeidet planlagt publisert							
	Riksarkivet	Statsarkiv	IKA	Kommunearkiv	Museum	Bibliotek	Annet/ukjent	Sum
Bok (monografi)	3	1	0	0	0	0	3	7
Tidsskriftartikkel med f	4	3	0	0	0	0	1	8
Tidsskriftartikkel uten f	3	1	0	0	0	0	1	5
Årboksartikkel	0	0	0	0	0	0	1	1
Nettpublikasjon	1	0	0	0	0	0	1	2
Utstilling	0	0	0	0	0	0	0	0
Annet	2	2	0	1	0	0	1	6
Sum	13	7	0	1	0	0	8	29

	Forsker du?							
	Riksarkivet	Statsarkiv	IKA	Kommunearkiv	Museum	Bibliotek	Annet/ukjent	Sum
i arbeidstiden	6	1	0	0	0	0	1	8
på fritiden	0	5	0	1	0	0	1	7
begge deler	6	1	0	0	0	0	2	9
Blankt	17	22	9	10	1	1	7	67
Sum	29	29	9	11	1	1	11	91

	Har du forskningstid med eller uten lønn i ordinær stilling							
	Riksarkivet	Statsarkiv	IKA	Kommunearkiv	Museum	Bibliotek	Annet/ukjent	Sum
Med lønn	12	5	0	0	0	0	3	20
Uten lønn	0	0	0	1	0	0	1	2
Blankt	17	24	9	10	1	1	7	69
Sum	29	29	9	11	1	1	11	91

	Hvis du har forskningstid uten lønn, har du fått stipend eller andre finansieringskilder?				
	Den ene fra kommunalt arkiv har fått stipend.				

	Har du deltatt i forskningsprosjekt de siste ti år?							
	Riksarkivet	Statsarkiv	IKA	Kommunearkiv	Museum	Bibliotek	Annet/ukjent	Sum
Ja	13	12	2	1	0	0	5	33
Nei	15	17	7	10	1	1	6	57
Blankt	1	0	0	0	0	0	0	1
Sum	29	29	9	11	1	1	11	91

	Antall prosjekter de siste ti år?							
	Riksarkivet	Statsarkiv	IKA	Kommunearkiv	Museum	Bibliotek	Annet/ukjent	Sum
Arkiv: 0	2	2	0	0	0	0	0	4
1-2	6	6	1	0	0	0	3	16
3-5	0	1	0	0	0	0	1	2
6-50	0	0	0	0	0	0	0	0
Historie: 0	1	0	0	0	0	0	0	1
1-2	7	7	1	1	0	0	0	16
3-5	0	0	0	0	0	0	0	0
6-50	0	1	0	0	0	0	0	1
Annet: 0	1	1	0	0	0	0	0	2
1-2	0	0	1	0	0	0	0	1
3-5	0	0	0	0	0	0	1	1
6-50	0	0	0	0	0	0	0	0
Sum	17	18	3	1	0	0	5	44

	Hvem ble prosjektene vanligvis initiert av (siste ti år)?							
	Riksarkivet	Statsarkiv	IKA	Kommunearkiv	Museum	Bibliotek	Annet/ukjent	Sum
Egen institusjon	4	1	1	0	0	0	0	6
Selvalgt	6	10	1	0	0	0	3	20
Eksternt oppdrag	3	1	0	0	0	0	1	5
Blankt	16	17	7	11	1	1	7	60
Sum	29	29	9	11	1	1	11	91

	Hvordan arbeidet du vanligvis med prosjektene (siste ti år)?							
	Riksarkivet	Statsarkiv	IKA	Kommunearkiv	Museum	Bibliotek	Annet/ukjent	Sum
Alene	12	9	1	0	0	0	3	25
Sammen med flere	1	3	1	1	0	0	1	7
Blankt	16	17	7	10	1	1	7	59
Sum	29	29	9	11	1	1	11	91

	Ble arbeidene som regel publisert (siste ti år)?							
	Riksarkivet	Statsarkiv	IKA	Kommunearkiv	Museum	Bibliotek	Annet/ukjent	Sum
Ja	11	10	2	1	0	0	1	25
Nei	2	2	0	0	0	0	2	6
Blankt	16	17	7	10	1	1	8	60
Sum	29	29	9	11	1	1	11	91

	Hvordan ble forskningen vanligvis utført (siste ti år)?							
	Riksarkivet	Statsarkiv	IKA	Kommunearkiv	Museum	Bibliotek	Annet/ukjent	Sum
I arbeidstiden	7	2	0	0	0	0	1	10
På fritiden	3	2	1	0	0	0	0	6
Begge deler	3	8	1	1	0	0	3	16
Blankt	16	17	7	10	1	1	7	59
Sum	29	29	9	11	1	1	11	91

	Hadde du hovedsakelig forskningstid med eller uten lønn i ordinær stilling (siste ti år)?							
	Riksarkivet	Statsarkiv	IKA	Kommunearkiv	Museum	Bibliotek	Annet/ukjent	Sum
Med lønn	10	11	1	1	0	0	3	26
Uten lønn	2	0	1	0	0	0	1	4
Blankt	17	18	7	10	1	1	7	61
	29	29	9	11	1	1	11	91

	Fikk du stipend eller andre finansieringskilder (siste ti år)?							
	Riksarkivet	Statsarkiv	IKA	Kommunearkiv	Museum	Bibliotek	Annet/ukjent	Sum
Ja	4	6	2	0	0	0	2	14
Nei	9	6	0	1	0	0	2	18
Blankt	16	17	7	10	1	1	7	59
Sum	29	29	9	11	1	1	11	91

	Arbeidsgivers holdning til arkivfaglig forskning og til forskning generelt							
	Riksarkivet	Statsarkiv	IKA	Kommunearkiv	Museum	Bibliotek	Annet/ukjent	Sum
Svært positiv	2	6	2	2	0	0	2	14
Positiv	8	10	3	4	1	1	3	30
Litt positiv	8	3	0	1	0	0	2	14
Nøytral	2	4	3	2	0	0	0	11
Likegyldig	4	0	0	0	0	0	0	4
Litt negativ	2	1	0	1	0	0	1	5
Svært negativ	0	2	0	0	0	0	0	2
Vet ikke	2	3	1	1	0	0	2	9
Blankt	1	0	0	0	0	0	1	2
	29	29	9	11	1	1	11	91
Forenklet:								
	Riksarkivet	Statsarkiv	IKA	Kommunearkiv	Museum	Bibliotek	Annet/ukjent	
Positiv	18	19	5	7	1	1	7	
Nøytral	6	4	3	2	0	0	0	
Negativ	2	3	4	1	0	0	1	

	Har arbeidsgiver utarbeidet en strategi, strategisk plan eller lignende for forskning i egen institusjon?							
	Riksarkivet	Statsarkiv	IKA	Kommunearkiv	Museum	Bibliotek	Annet/ukjent	Sum
Ja	9	2	2	1	1	1	5	21
Nei	18	27	7	10	0	0	6	68
Blankt	2	0	0	0	0	0	0	2
Sum	29	29	9	11	1	1	11	91

	I hvilken grad er dokumentet/planen en hjelp for deg i egen forskning?							
	Riksarkivet	Statsarkiv	IKA	Kommunearkiv	Museum	Bibliotek	Annet/ukjent	Sum
Ingen	2	1	2	0	0	0	0	5
Liten	4	0	0	0	1	1	3	9
Middels	2	1	0	1	0	0	1	5
Stor	1	0	0	0	0	0	1	2
Blankt	20	27	7	10	0	0	6	70
Sum	29	29	9	11	1	1	11	91

	Legger arbeidsgiver inn tid til forskning i virksomhetsplanen							
	Riksarkivet	Statsarkiv	IKA	Kommunearkiv	Museum	Bibliotek	Annet/ukjent	Sum
Ja	8	2	2	0	1	0	5	18
Nei	1	0	0	1	0	1	0	3
Blankt	20	27	7	10	0	0	6	70
Sum	29	29	9	11	1	1	11	91

	Er dette fast praksis eller noe som skjer av og til							
	Riksarkivet	Statsarkiv	IKA	Kommunearkiv	Museum	Bibliotek	Annet/ukjent	Sum
Fast praksis	5	2	1	1	1	0	3	13
Noe som skjer ofte	2	0	0	0	0	0	1	3
Av og til	1	0	1	0	0	1	0	3
Bare akkurat nå	1	0	0	0	0	0	1	2
Blankt	20	27	7	10	0	0	6	70
Sum	29	29	9	11	1	1	11	91

	Følges virksomhetsplanen opp på dette punktet?							
	Riksarkivet	Statsarkiv	IKA	Kommunearkiv	Museum	Bibliotek	Annet/ukjent	Sum
Ja	3	0	1	1	1	0	4	10
I en viss grad	2	1	1	0	0	0	1	5
Nei	4	1	0	0	0	1	0	6
Blankt	20	27	7	10	0	0	6	70
Sum	29	29	9	11	1	1	11	91

	Hvor begrenses oppfølgingen?							
	Riksarkivet	Statsarkiv	IKA	Kommunearkiv	Museum	Bibliotek	Annet/ukjent	Sum
Hos meg	4	1	0	1	1	1	3	11
Hos min nærmeste leder	1	1	0	0	0	0	2	4
Hos mellomleder	1	0	0	0	0	0	0	1
I den sentrale ledelsen	3	0	1	0	0	0	0	4
Blankt	23	27	8	10	0	0	6	74
Sum	32	29	9	11	1	1	11	94

	Er du deltaker i forskningsnettverk?							
	Riksarkivet	Statsarkiv	IKA	Kommunearkiv	Museum	Bibliotek	Annet/ukjent	Sum
Ingen	19	20	7	9	1	1	8	65
Ett	9	8	2	2	0	0	1	22
Flere	1	1	0	0	0	0	1	3
Blankt	0	0	0	0	0	0	1	1
Sum	29	29	9	11	1	1	11	91

	Samarbeider du med andre enkeltforskere?							
	Riksarkivet	Statsarkiv	IKA	Kommunearkiv	Museum	Bibliotek	Annet/ukjent	Sum
Ja	6	7	2	2	1	1	5	24
Nei	23	21	7	9	0	0	5	65
Blankt	0	1	0	0	0	0	1	2
Sum	29	29	9	11	1	1	11	91

	Deltar du på forskningskonferanser/-seminarer?							
	Riksarkivet	Statsarkiv	IKA	Kommunearkiv	Museum	Bibliotek	Annet/ukjent	Sum
Ja	20	22	2	4	0	0	5	53
Nei	8	7	7	7	1	1	5	36
Blankt	1	0	0	0	0	0	1	2
	29	29	9	11	1	1	11	91

Spørsmål 4 Stillingstype						
--------------------------	--	--	--	--	--	--

	Driver du med forskning nå?			
	Ja	Nei	Blankt	Sum
Amanuensis	6	18	1	25
1. amanuensis	11	6	0	17
Avdelingsdirektør	0	0	0	0
Statsarkivar	0	2	0	2
Underdirektør	2	3	0	5
Seniorrådgiver	3	3	0	6
Rådgiver	0	15	0	15
Seniorforsker	1	0	0	1
Forsker	0	0	0	0
Konsulenter	0	12	0	12
Blankt	1	7	0	8
Sum	24	66	1	91

	Hvor mye tid har du tatt ut til forskning siste 12 måneder?						
Prosent	0-5	6-10	11-20	21-50	51-100	Blankt	Sum
Amanuensis	4	0	1	0	0	20	25
1. amanuensis	7	0	2	1	1	6	17
Avdelingsdirektør	0	0	0	0	0	0	0
Statsarkivar	0	0	0	0	0	2	2
Underdirektør	2	0	0	0	0	3	5
Seniorrådgiver	2	0	0	0	0	4	6
Rådgiver	0	0	0	0	0	15	15
Seniorforsker	0	0	0	0	0	1	1
Forsker	0	0	0	0	0	0	0
Konsulenter	0	0	0	0	0	12	12
Blankt	0	1	0	0	0	7	8
Sum	15	1	3	1	1	70	91

	Antall pågående forskningsprosjekter						
	Antall	Arkivfaglig	Historiefaglig	IKT-rettet	Annen	Blankt	Sum
Amanuensis	6	2	4	0	0	19	25
1. amanuensis	15	4	7	0	0	6	17
Avdelingsdirektør	0	0	0	0	0	0	0
Statsarkivar	0	0	0	0	0	2	2
Underdirektør	2	2	0	0	0	3	5
Seniorrådgiver	3	1	2	0	0	3	6
Rådgiver	0	0	0	0	0	15	15
Seniorforsker	1	0	1	0	0	0	1
Forsker	0	0	0	0	0	0	0
Konsulenter	0	0	0	0	0	12	12
Blankt	2	1	0	0	0	7	8
Sum	29	10	14	0	0	67	91

Spørsmål 7 Alder

20-30	4
31-40	22
41-50	18
51-60	11
61-70	6
Blankt	30

	Driver du forskning nå?						
	20-30	31-40	41-50	51-60	61-70	Blankt	Sum
Ja	0	2	2	2	2	14	
Nei	4	20	16	8	4	16	
Blankt	0	0	0	1	0	0	
Sum	4	22	18	11	6	30	91

	Har du deltatt i forskningsprosjekt de siste 10 år?						
	20-30	31-40	41-50	51-60	61-70	Blankt	Sum
Ja	1	2	6	3	1	20	33
Nei	3	20	12	7	5	10	57
Blankt	0	0	0	1	0	0	1
Sum	4	22	18	11	6	30	91

	Hvem ble prosjektene vanligvis initiert av?						
	20-30	31-40	41-50	51-60	61-70	Blankt	Sum
Egen institusjon	0	2	0	0	0	4	6
Selvalgt	1	0	3	3	1	12	20
Eksternt oppdrag	0	0	1	0	0	4	5
Blankt	3	20	14	8	5	10	60
Sum	4	22	18	11	6	30	91

	Hvordan arbeider du vanligvis med prosjektene?						
	20-30	31-40	41-50	51-60	61-70	Blankt	Sum
Alene	1	0	2	2	0	20	25
Sammen med flere	0	2	3	1	1	0	7
Blankt	3	20	13	8	5	10	59
Sum	4	22	18	11	6	30	91

	Arbeidsgiver holdning til forskning						
	20-30	31-40	41-50	51-60	61-70	Blankt	Sum
Svært positiv	1	2	3	3	1	4	14
Positiv	0	9	5	4	1	11	30
Litt positiv	1	2	7	0	0	4	14
Nøytral	2	2	0	0	1	6	11
Likegyldig	0	1	0	1	0	2	4
Litt negativ	0	1	0	1	2	1	5
Svært negativ	0	0	0	0	0	2	2
Vet ikke	0	5	2	1	1	0	9
Blankt	0	0	1	1	0	0	2
Sum	4	22	18	11	6	30	91

	Hvor begrenses oppfølgingen?						
	20-30	31-40	41-50	51-60	61-70	Blankt	Sum
Hos meg	0	2	5	2	0	2	11
Nærmeste leder	0	0	1	0	2	1	4
Hos mellomleder	0	0	1	0	0	0	1
I den sentrale ledelsen	0	0	1	1	1	1	4
Blankt	4	22	17	10	5	29	87
Sum	4	24	25	13	8	33	107

	Deltar du på forskningskonferanser/-seminarer?						
	20-30	31-40	41-50	51-60	61-70	Blankt	Sum
Ja	3	7	9	7	2	25	53
Nei	1	15	8	4	3	5	36
Blankt	0	0	1	0	1	0	2
Sum	4	22	18	11	6	30	91

Spørsmål 8 Utdanning

Bachelor/cand.mag	6
Master/hovedfag	76
Doktorgrad	6
Annet	3

	Driver du forskning nå?						
	Bachelor/cand.mag	Master/hovedfag	Doktorgrad	Annet	Blankt	Sum	
Ja	0	20	2	2	0	24	
Nei	6	55	4	1	0	66	
Blankt	0	1	0	0	0	1	
Sum	6	76	6	3	0	91	

Spørsmål 9 Antall år i nåværende stilling				
---	--	--	--	--

	Driver du med forskning nå?					
	0-5	6-10	11-20	21-30	31-40	Sum
Ja	5	9	5	2	3	24
Nei	42	11	12	1	0	66
Blankt	0	1	0	0	0	1
Sum	47	21	17	3	3	91

	Type forskningsarbeid					
	0-5	6-10	11-20	21-30	31-40	Sum
Arkivfaglig	2	3	3	2	0	
Historiefaglig	3	6	2	0	3	
IKT-rettet	0	0	0	0	0	
Annen type forskning	0	0	0	0	0	
Blankt	42	12	12	1	0	
Sum	47	21	17	3	3	91

	Er arbeidet initiert av					
	0-5	6-10	11-20	21-30	31-40	Sum
egen institusjon	0	1	1	1	1	
selvalgt	4	8	4	1	2	
eksternt oppdrag	1	0	0	0	0	
Blankt	42	12	12	1	0	
Sum	47	21	17	3	3	91

Spørsmål 10 Antall år i institusjonen				
---------------------------------------	--	--	--	--

0-5	30
6-10	20
11-20	29
21-30	7
31-40	4
Blankt	1

	Driver du med forskning nå?						
	0-5	6-10	11-20	21-30	31-40	Blankt	Sum
Ja	0	5	10	4	4	1	24
Nei	30	15	18	3	0	0	66
Blankt	0	0	1	0	0	0	1
Sum	30	20	29	7	4	1	91

	Type forskningsarbeid						
	0-5	6-10	11-20	21-30	31-40	Blankt	Sum
Arkivfaglig	0	1	4	3	1	1	
Historiefaglig	0	4	6	1	3	0	
IKT-rettet	0	0	0	0	0	0	
Annen type forskning	0	0	0	0	0	0	
Blankt	30	15	19	3	0	0	
Sum	30	20	29	7	4	1	91

	Er arbeidet initiert av						
	0-5	6-10	11-20	21-30	31-40	Blankt	Sum
egen institusjon	0	0	1	2	1	0	4
selvalgt	0	5	9	1	3	1	19
eksternt oppdrag	0	0	0	1	0	0	1
Blankt	30	15	19	3	0	0	67
Sum	30	20	29	7	4	1	91

Spørsmål 11 Kjønn						
-------------------	--	--	--	--	--	--

Mann	44
Kvinne	46
Blankt	1

	Driver du forskning nå?			
	Ja	Nei	Blankt	Sum
Menn	13	31	0	44
Kvinner	11	34	1	46
Blankt	0	1	0	1
Sum	24	66	1	91

	Hvor mye tid har du tatt ut til forskning de siste 12 måneder						
Prosent	0-5	6-10	11-20	21-50	51-100	Blankt	Sum
Menn	9	0	2	1	1	31	44
Kvinner	6	1	1	0	0	38	46
Blankt	0	0	0	0	0	1	1
Sum	15	1	3	1	1	70	91

	Antall pågående forskningsarbeider	
Menn	15	
Kvinner	14	
Blankt	1	
Sum	30	

	Type forskningsarbeid					
	Arkivfaglig	Historiefaglig	IKT-rettet	Annet	Blankt	Sum
Menn	5	8	0	0	31	44
Kvinner	5	6	0	0	35	46
Blankt	0	0	0	0	1	1
Sum	10	14	0	0	67	91

	Er arbeidet initiert av				
	egen insitusjon	selvalgt	eksternt oppd	blankt	sum
Menn	1	11	1	31	44
Kvinner	3	8	0	35	46
Blankt	0	0	0	1	1
Sum	4	19	1	67	91

	Arbeider du alene eller sammen med flere?			
	Alene	Sammen med flere	Blankt	Sum
Menn	13	0	31	44
Kvinner	9	2	35	46
Blankt	0	0	1	1
Sum	22	2	67	91

	Forsker du?				
	i arbeidstiden	på fritiden	begge deler	blankt	sum
Menn	3	5	5	31	44
Kvinner	5	2	4	35	46
Blankt	0	0	0	1	1
Sum	8	7	9	67	91

	Har du forskningstid med eller uten lønn i ordinær stilling?			
	Med lønn	Uten lønn	Blankt	Sum
Menn	11	1	32	44
Kvinner	9	1	36	46
Blankt	0	0	1	1
Sum	20	2	69	91

	Har du deltatt i forskningsprosjekt de siste 10 år?			
	Ja	Nei	Blankt	Sum
Menn	17	27	0	44
Kvinner	16	29	1	46
Blankt	0	1	0	1
Sum	33	57	1	91

	Hvem ble prosjektene initiert av (siste ti år)?				
	Egen institusjon	Selvalgt	Eksternt oppg	Blankt	Sum
Menn	3	10	3	28	44
Kvinner	3	10	2	31	46
Blankt	0	0	0	1	1
Sum	6	20	5	60	91

	Hvordan arbeidet du vanligvis med prosjektene (siste ti år)?				
	Alene	Sammen med andre	Blankt	Sum	
Menn	13	4	27	44	
Kvinner	12	3	31	46	
Blankt	0	0	1	1	
Sum	25	7	59	91	

	Ble arbeidene som regel publisert (siste ti år)?				
	Ja	Nei	Blankt	Sum	
Menn	14	3	27	44	
Kvinner	11	3	32	46	
Blankt	0	0	1	1	
Sum	25	6	60	91	

	Hvordan ble forskningen vanligvis utført (siste ti år)?				
	I arbeidstiden	På fritiden	Begge deler	Blankt	Sum
Menn	6	4	7	27	44
Kvinner	4	2	9	31	46
Blankt	0	0	0	1	1
Sum	10	6	16	59	91

	Hadde du hovedsakelig forskningstid med eller uten lønn i ordniær stilling (siste ti år)?					
	Med lønn	Uten lønn	Blankt	Sum		
Menn	13	3	28	44		
Kvinner	13	1	32	46		
Blankt	0	0	1	1		
Sum	26	4	61	91		

	Arbeidsgivers holdning til forskning			
	Menn	Kvinner	Blankt	Sum
Svært positiv	5	9	0	14
Positiv	13	16	1	30
Litt positiv	7	7	0	14
Nøytral	7	4	0	11
Likegyldig	2	2	0	4
Litt negativ	2	3	0	5
Svært negativ	2	0	0	2
Vet ikke	6	3	0	9
Blankt	0	2	0	2
Sum	44	46	1	91

	Har arbeidsgiver utarbeidet en strategi e.l. for forskning i egen institusjon?				
	Ja	Nei	Blankt	Sum	
Menn	11	32	1	44	
Kvinner	9	36	1	46	
Blankt	1	0	0	1	
Sum	21	68	2	91	

	Hvor begrenses virksomhetsplanen opp på dette punkt?					
	Hos meg	Hos nærmeste leder	Hos mellomleder	I sentral ledelse	Blankt	
Menn	5	3	1	4	31	44
Kvinner	5	1	0	0	40	46
Blankt	1	0	0	0	0	1
Sum	11	4	1	4	71	91

	Er du deltaker i ett eller flere forskningsnettverk?					
	Ingen	Ett	Flere	Blankt	Sum	
Menn	29	14	1	0	44	
Kvinner	35	8	2	1	46	
Blankt	1	0	0	0	1	
Sum	65	22	3	1	91	

	Samarbeider du med andre enkeltforskere?			
	Ja	Nei	Blankt	Sum
Menn	12	32	0	44
Kvinner	10	34	2	46
Blankt	0	1	0	1
Sum	22	67	2	91

	Deltar du på forskningskonferanser/-seminarer			
	Ja	Nei	Blankt	Sum
Menn	29	15	0	44
Kvinner	24	20	2	46
Blankt	0	1	0	1
Sum	53	36	2	91

Spørsmål 13: driver du forskning nå?

	Holdning til forskning/forskning nå?			
	Ja	Nei	Blankt	Sum
Svært positiv	3	11	0	14
Positiv	6	24	0	30
Litt positiv	2	12	0	14
Nøytral	5	6	0	11
Likegyldig	3	1	0	4
Litt negativ	2	3	0	5
Svært negativ	2	0	0	2
Vet ikke	1	8	0	9
Blankt	0	1	1	2
Sum	24	66	1	91

	Deltaker i forskningsnettverk?/forskning nå?			
	Ja	Nei	Blankt	Sum
Ingen	13	52	0	65
Ett	8	13	1	22
Flere	3	0	0	3
Blankt	0	1	0	1
Sum	24	66	1	91

	Deltar du på forskningskonferanser?/forskning nå?			
	Ja	Nei	Blankt	Sum
Ja	21	31	1	53
Nei	2	34	0	36
Blankt	1	1	0	2
Sum	24	66	1	91

Spørsmål 14: Hvor mye tid har du tatt ut til forskning de siste ti år (prosentverdier)?

	Arbeidsgivers holdning til forskning / tid til forskning siste ti år						
	0-5	6-10	11-20	21-50	51-100	Blankt	Sum
Svært positiv	1	1	0	1	0	11	14
Positiv	3	0	2	0	1	24	30
Litt positiv	2	0	0	0	0	12	14
Nøytral	4	0	0	0	0	7	11
Likegyldig	2	0	1	0	0	1	4
Litt negativ	0	0	0	0	0	5	5
Svært negativ	2	0	0	0	0	0	2
Vet ikke	1	0	0	0	0	8	9
Blankt	0	0	0	0	0	2	2
Sum	15	1	3	1	1	70	91

	Deltar du på forskningskonferanser eller seminarer / tid til forskning de siste 10 år						
	0-5	6-10	11-20	21-50	51-100	Blankt	Sum
Ja	13	1	3	1	1	34	53
Nei	2	0	0	0	0	34	36
Blank	0	0	0	0	0	2	2
Sum	15	1	3	1	1	70	91

Tilleggsundersøkelse avholdt 6. okt. 2010: Hva hindrer deg i å drive med forskning	
--	--

Stillingsbetegnelse / Type institusjon								
	Riksarkivet	Statsarkiv	Interkommunalt arkiv	Kommune-/by-/fylkeskommunalt arkiv	Museum	Bibliotek	Annet	Sum
Amanuensis	8	9	0	0	0	1	0	18
1. amanuensis	5	8	0	0	0	0	0	13
Avdelingsdirektør	2	0	0	0	0	1	1	4
Statsarkivar	0	1	0	0	0	0	0	1
Underdirektør	1	0	0	0	0	0	0	1
Daglig leder	0	0	3	0	0	0	0	3
Rådgiver/seniorrådgiver	2	1	6	4	0	1	2	16
Forsker/seniorforsker	0	0	0	0	0	0	1	1
Konsulent/førstekonsulent/spesialkonsulent	0	5	1	1	0	0	0	7
Annet	0	0	0	3	1	0	2	6
Sum	18	24	10	8	1	3	6	70
Har du førstekompetanse?	64		1,61	0,49	2,0			
Ja	25	39,1 %						
Nei	39	60,9 %						
Kjønn	69		1,46	0,50	1,0			
Mann	37	53,6 %						
Kvinne	32	46,4 %						
Blankt	1							

Hva hindrer deg i å forske?								
Viktigste årsaker								
	Riksarkivet	Statsarkiv	Interkommunalt arkiv	Kommune-/by-/fylkeskommunalt arkiv	Museum	Bibliotek	Annet	Sum
Har ikke fått anledning av arbeidsgiver	1	3	3	5	0	0	0	12
Mangel på tid	16	16	5	1	0	2	5	45
Mangel på studieressurser	0	0	0	0	0	0	0	0
Mangel på veiledning	0	0	0	0	0	0	0	0
Mangel på interesse fra leder	0	1	0	0	0	0	1	2
Ikke lønnsmeriterende	0	1	0	0	0	0	0	1
Manglende nettverk	1	1	0	0	0	1	0	3
Manglende mulighet for å delta i seminarer o.l.	0	1	0	0	0	0	0	1
Ønsker ikke å forske	0	0	2	1	1	0	0	4
Blankt	0	1	0	1	0	0	0	2
Sum	18	24	10	8	1	3	6	70

Ganske viktige årsaker								
	Riksarkivet	Statsarkiv	Interkommunalt arkiv	Kommune-/by-/fylkeskommunalt arkiv	Museum	Bibliotek	Annet	Sum
Har ikke fått anledning av arbeidsgiver	0	2	1	0	0	1	3	7
Mangel på tid	1	4	3	3	0	0	0	11
Mangel på studieressurser	0	0	2	0	0	0	1	3
Mangel på veiledning	1	2	0	0	0	1	0	4
Mangel på interesse fra leder	3	5	0	1	0	1	0	10
Ikke lønnsmeriterende	2	3	0	0	0	0	1	6
Manglende nettverk	2	4	1	1	0	0	0	8
Manglende mulighet for å delta i seminarer o.l.	1	0	0	0	0	0	0	1
Ønsker ikke å forske	0	0	0	0	0	0	0	0
Blankt	8	4	3	3	1	0	1	20
Sum	18	24	10	8	1	3	6	70

Ikke viktige årsaker								
	Riksarkivet	Statsarkiv	Interkommunalt arkiv	Kommune-/by-/fylkeskommunalt arkiv	Museum	Bibliotek	Annet	Sum
Har ikke fått anledning av arbeidsgiver	1	1	0	0	0	0	0	2
Mangel på tid	0	0	0	0	0	0	0	0
Mangel på studieressurser	0	1	1	0	0	0	0	2
Mangel på veiledning	1	0	1	0	0	0	1	3
Mangel på interesse fra leder	0	1	0	1	0	1	0	3
Ikke lønnsmeriterende	1	6	1	1	0	0	2	11
Manglende nettverk	3	1	0	1	0	0	0	5
Manglende mulighet for å delta i seminarer o.l.	0	0	1	0	0	0	0	1
Ønsker ikke å forske	2	3	1	0	0	1	0	7
Blankt	10	11	5	5	1	1	3	36
Sum	18	24	10	8	1	3	6	70

Viktigste årsaker til manglende forskning - fordelt på alder						
	20-29	30-39	40-49	50-59	60-69	Sum
Har ikke fått anledning av arbeidsgiver	1	1	6	1	3	12
Mangel på tid	1	10	10	15	9	45
Mangel på studieressurser	0	0	0	0	0	0
Mangel på veiledning	0	0	0	0	0	0
Mangel på interesse fra leder	0	0	1	0	1	2
Ikke lønnsmeriterend	0	0	0	0	1	1
Manglende nettverk	0	2	1	0	0	3
Manglende mulighet for å delta i seminarer o.l.	0	1	0	0	0	1
Ønsker ikke å forske	0	2	1	0	1	4
Blankt	0	0	0	1	1	2
Sum	2	16	19	17	16	70

Viktigste årsaker til manglende forskning - fordelt på kjønn				
	Menn	Kvinner	Blankt	
Har ikke fått anledning av arbeidsgiver	7	4	1	12
Mangel på tid	27	18	0	45
Mangel på studieressurser	0	0	0	0
Mangel på veiledning	0	0	0	0
Mangel på interesse fra leder	0	2	0	2
Ikke lønnsmeriterende	0	1	0	1
Manglende nettverk	0	3	0	3
Manglende mulighet for å delta i seminarer o.l.	0	1	0	1
Ønsker ikke å forske	3	1	0	4
Blankt	0	2	0	2
Sum	37	32	1	70

Viktigste årsaker til manglende forskning - fordelt på år ansatt i institusjonen						
	0-9	10-19	20-29	30-50	Blankt	Sum
Har ikke fått anledning av arbeidsgiver	6	5	0	1	0	12
Mangel på tid	19	16	5	4	1	45
Mangel på studieressurser	0	0	0	0	0	0
Mangel på veiledning	0	0	0	0	0	0
Mangel på interesse fra leder	1	1	0	0	0	2
Ikke lønnsmeriterend	0	0	1	0	0	1
Manglende nettverk	3	0	0	0	0	3
Manglende mulighet for å delta i seminarer o.l.	1	0	0	0	0	1
Ønsker ikke å forske	2	2	0	0	0	4
Blankt	0	2	0	0	0	2
Sum	32	26	6	5	1	70

